VOOR GOEDE WAARDE
IN JONGENS KLEEDEREN,
GA NAAR DE
ECONOMIC OUTFITTING CO.,
Fabriceerende Kleerenmakes,
KAAPSTAD.

DE ZUID-AFRIKAAN
VEREENIGD MET
ONS LAND

KLEEDERMAKERIJ DEPARTEMENT.

Schrijf om patronen en Zelfmetings Vormen naar de Economic Outfitting Co., Broeken die passen 15/6, 18/6, 21/- Pakken die passen 55/- 65/- 75/-. Blauw Serge Pakken 65/-
Post Vrij in alle gevallen.
Hoek van Plein en Spinstraten, Kaapstad.

DEEL 67.—No 6,295.] [ENKEL EXEMPLAAR 3 PENCE.] KAAPSTAD, ZATERDAG, 13 JUNI, 1896. [Dit Blad verschijnt driemaal per week: Dinsdags, Donderdags en Zaterdags. Inteekenings-prijs per jaar £1 10s. postgeld ongesloten vooruit betaalbaar.]

Kennisgeving No. 54 van 1896.]

Kaapsche Gouvernements Spoorwegen.

Verlaging van tarief voor het vervoer van Omheining Materiaal en beenderen.

HIERMEDE wordt tef algemeene informatie bekend gemaakt dat van den 1sten Augustus, 1896, af, Palen, Stijlen en draad voor omheinings doeleinden over de Kaapsche Gouvernements Spoorwegen vervoerd zullen worden tegen hetzelfde tarief als nu in werking is voor het verder van Zuid Afrikaansche Landbouwprodukten, nl.: Tegen 1½d, per ton per mijl voor afstanden onder 23 mijl (minste bedrag 1/3 per ton); 23 tot 30 mijl 2/11 per ton; en voor distanties van 31 mijl en meer ½d. per ton per mijn *plus* 1/8 per ton.

Van denzelfden datum zullen beenderen tegen het volgende tarief vervoerd worden

(a) **Bezendingen van niet minder dan een Ton** tegen 1½ per ton per mijl tot op 65 mijl (minimum 1/3 per ton), 66 tot 99 mijl, 8s. 3d., per ton; 100 mijl en meer 1d. per ton per mijl.

(b) **Bezendingen van niet minder dan Vier ton** tegen 1d. per ton per mijl voor alle afstanden, onderhevig aan een minimum tarief van 1s. 3d. per ton.

N.B.—Alle bovenstaande prijzen zijn Station tot Station.

T. R. PRICE.
Ageerend Direkteur-Generaal.

Direkteur-Generaals Kantoor, Kaapstad,
11 Juni, 1896.

EXECUTEURSKAMER.

PUBLIEKE VERKOOPING
—VAN—
Vast Eigendom, Levende Have, Enz.
— TE —
Zoutrivier. Achter Hexrivier
In de Afdeeling WORCESTER

In den Insolventen Boedel van PIETER WOUTER CLOETE,

OP DONDERDAG, 25 JUNI, A.S.,
Om Halfelf 's morgens.

De Ondergeteekende zal doen verkoopen ter plaatse:—

(A) Een zeker half deel of aandeel in de Erfpachtplaats Ratelshoek, gelegen in Achter Hexrivier, afdeeling Worcester, het geheel groot 6563 morgen.
(B) Zeker ¼ aandeel in de Erfpachtplaats Ezeljacht, gelegen alsvorens, groot als per rest 2055 morgen.
(C) Zeker half aandeel in de Erfpachtplaats Baviaanskraal, gelegen als bevorens, het geheel groot 1408 morgen.
(D) Zeker half aandeel in de Erfpacht plaats, gedeelte van lot 1555, geheeten "De Braak" gelegen in de afdeeling Robertson, het geheel groot 893 morgen.
(E) Zeker droog Erf, gelegen in het dorp Montagu.
Deze plaatsen bezitten groote Zaailanden en zijn wel geschikt voor groot en kleinvee.
Verder zal verkocht worden: 500 Schapen, 8 Beesten, 5 Merries, Zadelpaard, Wagens, Karren, Ploegen, Eggen, Boerderijgereedschap Huisraad enz.

J. H. N. ROOS,
Eenig Kurator.

Johns. Theron, Afslager.

ZAADKOORN.

NU geland van Calcutta, 200 Zakken Klipkoren (Baard) die wij in kleine kwantiteiten te koop aanbieden speciaal voor deze Kolonie om in verandering van zaad te komen en die wij hoog kunnen aanbevelen.

Kaapstad. **GEBROEDERS STEPHAN.**

Verloren of Gestolen.

IN de laatste twee weken, 1 Koe in goede conditie, moet binnen kort kalveren, lichtgeel van kleur, witte beenen liesten en pens, hoog op wit langs de bouten, een wit streep op het blad paar korte knijphorens.

Heeren Schutmeesters en anderen bij wien zij moge komen aanloopen gelieven kennis te geven aan den ondergeteekende door wien alle billijke kosten zullen betaald worden.

£1 belooning aan den vinder.

M. J. LOUW.

Steelwater, Philadelphia,
22 Mei, 1896.

Malmesbury Exec[illegible] en Voogdij- en Brand-Assurantiemaatschappij

Ingelijfd bij Acte van Parlement No 10 van 1889.

Voor het administreeren van Eigendommen en Boedels, als Executeuren, Administrateuren, Voogden, Curatoren en Agenten en het Verassureeren van Eigendommen.

DIRECTEUREN:
De Wel-Ed. Heer TH. A. J. LOUW, L.W.V., Voorzitter.
De Wel.-Ed. heeren:
P. RYAN. | N. J. H. CROESER.
H. R. B. GREEFF. | C. P. BASSON.
G. W. D. RUST. | A. W. LOUW.

AUDITEUREN:
De Wel-Ed. Heeren T. J. J. VAN AARDE en J. J MARAIS.
De Directeuren vergaderen elken Dinsdag 's voormiddags, in den Zomer te 9 uur, in den Winter te 10 uur.

B. WETHMAR, Secretaris

J. C. SMITH & Co.,
IJzer, Kool en Timmerhout Magazijnen
KOLONIAAL EN AMERIKAANSCH WAGENHOUT,
STOOM ZAAGMOLENS,
80, Breestraat en Riebeeks Plein,
KAAPSTAD.

EXECUTEURSKAMER.

PUBLIEKE VERKOOPING
VAN
VASTE en LOSSE GOEDEREN,
Huisraad, enz.,
In de Afdeeling SWELLENDAM.
In den Insolventen Boedel van PIETER LANGENDIJK.

DE Ondergeteekenden in hunne hoedanigheid als Curatoren in dezen Boedel zullen Publiek doen verkoopen op de plaats zelve op

Donderdag, 18 Juni aanst.,
Om 10 Ure's Voormiddags.

DE welbekende en zeer gewenschte Erfpacht grond zijnde gedeelte van de plaats "GOEREESOE" groot volgens transport 1419 morgen en gelegen in de afdeeling Swellendam omtrent halfweg tusschen de steden Caledon en Swellendam.

Deze plaats is uitmuntend geschikt voor veeteelt, alsook voor graanbouw, hebbende uitgestrekte zaailanden, ook de noodige Gebouwen zooals woonhuis, kralen, enz.

Een winstgevende negotie bezigheid werd vroeger op de plaats gedreven.

Verder zullen verkocht worden 4 Paarden, 12 Ossen, Boerderijgereedschap, het gewone assortement huisraad, enz., enz.

Termen Liberaal.

A. BUIRSKI,
J. H. N. ROOS,
Gez. Curatoren.

De heeren DEMPERS, MOORE & KRIGE, Afslagers.

Het Burgemeesters Bal
EN
TRILBY COSTUMES.

DAMES, die keurige, juist-passende Costumes voor hare Dochtertjes noodig hebben, worden verzocht ons een Proefbestelling te geven. Wij maken goedkoop op, wij verrichten de beste Soort Werk, en geen ander Huis in Stad kan ons overtreffen met volmaakt passende Kleeren.

Wij stallen uit een Keurige Verscheidenheid van de nieuwste soorten Zijde, Satijn, Fluweel, Velveteen, Fantazie Crepons, Sluiers, Gaas en Loovers, enz.

Om teleurstelling te voorkomen behoort men zonder verzuim alle bestellingen in te zenden.

MORRISON & CO
PLEINSTRAAT, KAAPSTAD.

100,000 VRUCHTBOOMEN,
Al de Beste Europeesche, Amerikaansche en Australische Soorten.

NAAM Gegarandeerd en Vrij van Ongedierte. Geleverd franco Vrij aan alle Spoorweg-Stations. Prijs 1/- tot 1/9.

BIJZONDERE KENNISGEVING AAN HEN, DIE IN DE OMSTREKEN WONEN.—Alle boomen, die besteld worden, zullen franco Vrij aan uwen Tuin afgeleverd worden.

Voor Prijzen, Condities enz., Uitgebreide Catalogus en aanwijzingen voor den Vruchtenkweeker doe aanvraag bij

H. E. V. PICKSTONE,
CONSTANTIA, WIJNBERG.

Catalogus is te bekomen bij de Voornaamste Spoorweg Boekverkoopers, P[illegible]

BURGSTRAAT, KAAPSTAD.

KOCH & DIXIE,
Invoerders van Allerlei IJzerwerk,
Behoort men altijd eerst te gaan om
KOMBUISKACHELS EN LEDIKANTEN.

VOOR HET KOMENDE SEIZOEN BEVELEN WE AAN ONZE
TUINSPUIT van de beste kwaliteit.
GRASSPRENKELAARS, TUINBANKEN, HANGMATTEN.
PICNICMANDJES, bevattende alle benoodigdheden voor groote en kleine gezelschappen.
BERGKNAPZAKKEN (zooals op het vasteland van Europa in gebruik) zullen zeer nuttig bevonden worden voor bergbeklimmers.
Probeer ons **CARBOLINEUM**, die Houtbewarede vloeistof. Timmermerhout, met deze uitstekende stof behandeld, zal met succes alle oorzaken van verrotting weerstaan.

AAN AANVRAGEN VAN 'T BINNENLAND WORDT PROMPTE AANDACHT VERLEEND.

Porcelein, Glas, Aardewerk.

VOOR 30s.	ONS WEDGWOOD PAKKET NO. 2 —BEVAT— Een Theeservies, Eetservies, 6 Koffiekoppen en Schoteltjes, Theepot en een Stel Bekers, in het geheel 84 Stukken.	VOOR 30s.

STUUR DADELIJK OM EEN.

Ook Toiletsetten, 6/11, Theeserviezen 6/11, Eetserviezen 12/6, Kommen 2d., Theepotten 6½d., Groentenschotels 2/-, Borden 1/6 dozijn, Koffiekannen,

WINKELIERS! Zend om Speciale Prijzen in 't Groot.
LET OP HET ADRES:
"WEDGWOOD HOUSE," THEATER GEBOUWEN, DARLINGSTRAAT, KAAPSTAD.

Hoofd-Onderwijzer Benoodigd,
Voor de Wijksdorpsschool te Bothaville dist. Kroonstad, O.V.S.

APPLICATIES voor bovengemelde betrekking zullen door den ondergeteekende ingewacht worden tot Donderdag den 15den Juli, 1896.

Salaris £140 per jaar met £50 huishuur benevens de schoolgelden. Een vierde van 't salaris van de assistente moet door den Hoofd-Onderwijzer worden betaald.

Applicaties moeten eigenhandig door den applicant worden geschreven beide in 't Hollandsch en Engelsch en vergezeld gaan met (a) Gecertificeerde afschriften van afgelegde examens (b) Bewijs van lidmaatschap van een Protestantsch Kerkgenootschap (c) Bewijs van goed zedelijk gedrag *en christelijken wandel.*

Alleen gehuwden zullen in aanmerking genomen worden. Er bestaat kans om altijd ongeveer 10 of 12 kostleerlingen te hebben. Aantal leerlingen ongeveer 50.

Werkzaamheden te worden aanvaard op 27 Juli 1896, of zoo spoedig mogelijk na dien datum. Applicanten gelieven te melden wanneer zij in staat zullen zijn het werk te beginnen.

Billijke reiskosten zullen vergoed worden

P. HAUPTFLEISCH,
Voorz. Schoolcommissie.

Bothaville, O.V.S.,
2 Juni, 1896.

KENNISGEVING.
AAN
SMEDEN EN WAGENMAKERS.

DE ondergeteekende, besloten hebbende dat deel van de plaats Pakhuis, bekend als Damplaats, onlangs bewoond door N. H. Smit, te verhuren als een Smederij en Wagenmakerij, en daar deze plaats op den hoofdweg tusschen Clanwilliam en Calvinia gelegen is, is het een prachtige standplaats voor dat doel.

Het bestaat uit een goed, degelijk huis, een stal voor 8 paarden, een smederij met een goede smidsblaasbalg, een tuin beplant met een aantal verschillende soorten vruchtboomen en indien verlangd door den huurder schoon zaailand voor 4 mud.

Aanzoeken voor de huur zullen door hem ontvangen worden tot op 10 Juli, a.s., waar ook alle bijzonderheden kunnen verkregen worden.

M. A. BERGH.

Pakhuis,
Clanwilliam,
10 Juni, 1896.

GOUVERNEMENTS KENNISGEVING
No. 534, 1896.

Departement van Landbouw,
Kaapstad, 6 Juni, 1896.

Gouvernements Amerikaansche Stekjes

Ter algemeene informatie wordt bekend gemaakt dat de uitdeeling van Amerikaansche wijnstokken in de volgende Distrikten, nl:

DE KAAP.
PAARL,
STELLENBOSCH,
ROBERTSON,
WORCESTER,
TULBAGH,
CALEDON,
MALMESBURY,

Door het Gouvernement zal geschieden op aanbeveling van Districtsbesturen, die bestaan zullen uit den Civielen Commissaris en twee vertegenwoordigers, gekozen door het plaatselijk Landbouwgenootschap of Vruchtenkweekersvereeniging.

Applicanten, die niet reeds aanzoek gedaan hebben, behooren zich dus te richten tot den Civielen Commissaris van hun Distrikt, niet later dan Zaterdag, 27 Dezer, na welken datum geen verdere aanzoeken om Stekjes voor dit seizoen kunnen ontvangen worden.

Schriftelijke aanzoeken, reeds gedaan aan dit Departement, zullen aan de Besturen gezonden worden.

Een beperkt aantal Stokken zal voor uitdeeling in andere Wijndistrikten door dit Departement gehouden worden; waarvoor terstond aanzoek behoort te worden worden aan den ondergeteekende.

CHARLES CURREY,
Onder Secretaris voor Landbouw.

DOODBERICHT.

OVERLEDEN op 12 Juni mijn geliefde Vader CHARLES DIRK JOHAN RAUCH, in den ouderdom van 63 jaren.

W. RAUCH.

Kaapstad, 12 Juni, 1896.

LET WEL.
N. S. LOUW,
VAN CALVINIA, ZAL OP
DINSDAG, 30 Juni, 1896,
TE CALVVINIA,
TE 10 URE V.M.

Per Publieke Veiling doen verkoopen, voor rekening van den Trustee in den Insolventen Boedel van WILLEM JACOBUS VAN WIJK, SR.,

HET VOLGENDE:—
1. Zeker deel van de plaats Matjesfontein Z. O. Roggeveld, distrikt Calvinia,
2. Zeker deel van de plaats Avontuur, alias Bloemfontein, Z. O. Roggeveld, distrikt Calvinia.

N. S. LOUW, Trustee.
Calvinia.

STELLENBOSCH.

36 Extra Vette Groote Varkens,
40 Prachtige Speenvarkens.

Op WOENSDAG 17 Dezer,

ZULLEN bovengemelde Varkens, uit de Kraal bij de Races Stand publiek worden verkocht, zij zijn de aandacht van Slachters en andere overwaard.

P. J. BOSMAN, P.W. zn., Afslager.
Stellenbosch, 12 Juni 1896.

25 Gedresseerde Paarden.

Op Woensdag, 17 Juni,

ZULLEN opgemelde Paarden publiek verkocht worden aan KLAPMUTS-STATIE zij zijn in extra conditie en geschikt voor dadelijk gebruik.

C. G. MAREE.
J. S. MARAIS & Co., Afslagers.

GEENTE VRUCHTBOOMEN.

ALLEN, die zulke uitstekende vruchten willen kweeken als jaarlijks op de Stellenbossche tentoonstelling vertoond worden, gelieven er op te letten dat bovenstaande verkrijgbaar zijn van de oudgevestigde, welbekende kweekerij van J. VAN DER BIJL, J. zoon, tegen verlaagde prijzen.

Bestellingen, ontvangen door den eigenaar of de heeren L. P. CAUVIN & Co., Darlingstraat, Kaapstad, zullen prompt uitgevoerd worden.

Komen Aanloopen,

OP de plaats Boven Downis, 5 maanden geleden, een roodbruin Merrie omtrent 10 jaren oud, met kol voor den kop, ongemerkt.

De eigenaar kan dezelve terugkrijgen mits betalende de kosten van advertentie en grazen. Indien niet afgehaald voor of op den 1sten Juli, zal de ondergeteekende dezelve voor gemelde kosten in bezit nemen.

J. A. LOUW.

Boven Downis,
2 Juni, 1896,
Calvinia.

AANGELOOPEN

OP de plaats van den ondergeteekende op den 3rden Mei, 1896, een Koe (Vaars), omtrent 2 jaren oud, vaal van kleur, ongemerkt. De eigenaar kan dezelve terug bekomen mits betalende alle kosten, ook van deze advertentie, binnen eene maand van heden zulks opeischende, zullende dezelve na dien tijd gehouden worden voor de kosten.

JAN A. MUNNIK.

Keesenbosch,
dist Malmesbury.
6 Juni, 1896

SCHUTBERICHTEN.

AANGEHOUDEN in het Schut te Lakenburg over den veroorloofden tijd en te worden verkocht op den 27sten Juni 1896, indien niet bevorens gelost—Rooi Bont Koe gemerkt rechteroor winkelhaak of halfmaantje van achter onduidelijk Linkeroor zwaluwstaart halfmaantje van voor of sneetje onduidelijk omtrent 4 jaren oud.

(2) met een Rooi Vaarskalf gemerkt Linker oor slip omtrent 1 Jaar oud.

Get. A. J. L. VAN DER MERWE,
Schutmeester.

Rondgaande Onderwijzer Benoodigd
VOOR DE
Rondgaande School te Springbokfontein Dist. Bethulie O.V.S.

APPLICATIES vergezeld van de bij de wet vereischte bewijzen van bekwaamheid, goed gedrag en lidmaatschap van een Pretestantsch Kerkgenootschap zullen door den ondergeteekende ingewacht worden tot Zaterdag 20sten Juni, 1896.

Salaris £120 per jaar en de schoolgelden.

Slechts gehuwde personen zullen in aanmerking komen.

Billijke reiskosten worden vergoed.

School te worden geopend op 8 Juli 1896.

A. J. WILKEN,
Voorz. Schoolcommissie
Wk. Grootrivier.
Dst. Bethulie O.V.S.

p.k. Willoughby O.V.S.
23 Mei, 1896

ALIWAL NOORD
EERSTE KLAS PUBLIEKE SCHOOL.
GEVRAAGD,

Principaal, Salaris £250 per jaar en vrije woning;
Vice-Principaal, Salaris £200 per jaar;
Eerste Onderwijzeres, Salaris £130 per jaar.

Applicanten moeten opgeven of ze in staat zijn onderricht in Hollandsch te geven.

Applicaties, met getuigschriften, ouderdom, gezondheidscertifikaat, en volle lijst van onderwerpen, moeten aan den ondergeteekende gezonden worden op of voor 30 Juni a.s.

Werkzaamheden te aanvaarden na de September vacantie.

N. E. SMUTS, Voorzitter.

Aliwal Noord,
3 Juni, 1896.

Onderwijzer Gevraagd

VOOR de Derde Klasse Publieke School te Voorbrug, dist. George. Salaris £100 per jaar en vrije woning. Kennis van Hollandsch noodzakelijk. Aanzoeken vergezeld van de noodige getuigschriften te worden gezonden voor of op den 24sten Juni 1896, aan den ondergeteekende. Alle noodige informatie te worden verkregen van den Wel.Eerw. heer Z. J. DE BEER Woodstock, of van

THOMAS SEARLE,
Sec. Voorbrug School.

Groot Brak Rivier.

BENOODIGD.

ONDERWIJZER met certifikaat voor Publieke School, Mistkraal, Humansdorp.

£100 en huis. Doe aanzoek voor Juni 30.

C. MARAIS,
Secretaris.

HOOFDONDERWIJZER BENOODIGD.

APPLICATIES voor bovengenoemde betrekking voor de Armenschool te Holpan aan de Vaalrivier delverijen distrikt Barkly West, zullen door ondergeteekende ontvangen worden tot op 8 Juli, 1896.

Applicaties moeten vergezeld wezen van getuigschriften van bekwaamheid om in het Engelsch en Hollandsch onderwijs te geven, alsmede van goed zedelijk gedrag en lidmaatschap van een Protestantsch Kerkgenootschap.

Werkzaamheden te beginnen op 15 Juli, 1896.

Salaris £80 per jaar met schoolgelden.

Adres P. J. PEROLD, V.D.M.
Warrenton,
dist. Kimberley.

Onderwijzer Benoodigd.

APPLICATIES zullen door den ondergeteekende ontvangen worden tot Zaterdag 4 Juli a.s. voor de betrekking van Onderwijzer aan de Rondgaande School te Twee Kuip, twee uren van het Dorp Sutherland, vergezeld van de vereischte bewijzen van bekwaamheid, goed zedelijk gedrag en lidmaatschap eener Protestantsch Kerk.

Bekwaamheid in het geven van onderwijs in de muziek zal eene aanbeveling zijn met de noodige certifikaten.

Een Salaris van £120 p.a. wordt aangeboden, benevens de Schoolgelden.

Indien mogelijk zal de school geopend worden na de Wintervacantie. Applicanten gelieven dus te melden wanneer zij gereed zullen zijn het werk te aanvaarden.

Alleen ongehuwde manspersonen worden gevraagd,

R. H. VAN DE WALL, V.D.M.
Voorz. Schoolcommissie.

Senekal, O.V.S.,
3 Juni, 1896.

Pretoria, [illegible] tweede volksraad felle aanvallen op het rapport [illegible]

VERKOOPINGEN.

DEMPERS, MOORE & KRIGE, AFSLAGERS.

18 Juni,—Gouracoe, Swellendam; de plaats groot 1419 morgen, levende have, boerderijgereedschap, huisraad, enz.

JOHS. THERON, AFSLAGER.

23 Juni.—Te Zoutrivier, distrikt Worcester, aandeelen in de plaatsen Ratelshoek, Ezeljacht, Baviaanskraal, De Braak, erf te Montagu, huisraad, boerderijgereedschap, beesten, paarden, 600 schapen, enz.

P. J. BOSMAN P. W. ZOON, AFSLAGER.

17 Juni,—Stellenbosch, 76 varkens.

J. S. MARAIS & Co. AFSLAGERS.

17 Juni,—Klapmutsstatie, 25 gedresseerde paarden.

Produktenmarkten.

KAAPSTAD.

VROEGE MARKT. 12 Juni, 1896.

	£ s. d.		£ s. d.
Haverhooi ...	0 10 3	—	0 10 5
Aardappelen ...	0 7 4	—	0 12 2
Eieren ...	0 16 6	—	0 18 0
Patatas ...	0 5 10	—	0 0 0
Bloemkool ...	0 0 1½	—	0 0 1½
Kool ...	0 0 ½	—	0 0 1½
Tamaties ...	0 2 3	—	0 2 6
Pompoenen ...	0 0 6	—	0 0 7
Boonen ...	0 9 0	—	0 0 0

2 Wagens en 7 karren.

NIEUWE MARKT. 12 Juni, 1896.

	£ s. d.		£ s. d.
Guavas ...	0 0 4	—	0 3 11
Naartjes ...	0 3 6	—	0 9 5
Aardappelen ...	0 3 0	—	0 12 0
Eieren ...	0 8 0	—	0 18 3
Lemoenen ...	0 3 2	—	0 11 0
Patatas ...	0 6 2	—	0 7 4
Hoenders ...	0 1 2	—	0 1 11½
Eenden ...	0 2 5	—	0 3 0
Kalkoenen ...	0 3 3	—	0 6 9
Pompoenen ...	0 0 1½	—	0 0 7½
Kool ...	0 0 ½	—	0 0 2
Kalvers ...	0 16 6	—	0 0 0
Boter ...	0 1 0	—	0 1 6
Peren ...	0 1 5	—	0 4 0
Uien ...	0 9 0	—	0 9 2
Zuurlemoenen ...	0 3 0	—	0 3 1
Appelen ...	0 1 6	—	0 1 8
Boonen (groene)...	0 9 0	—	0 0 0
Bloemkool ...	0 0 1½	—	0 0 2

PORT ELIZABETH.

11 Juni.—(Per telegraaf).—De wolmarkt was heden weer zeer lommerig en gedrukt. Van 659 aangeboden balen werden slechts 231 verkocht.

De veerenveilingen waren tamelijk. Zwarte en vale verkochten vast, naar vlos vooral vraag. Witte en wijfjes waren zeer ongeregeld. Staartveêren waren iets zwakker.

LONDEN.

11 Juni.—(Per telegraaf).—De prijzen van de Antwerpsche wolmarkt zijn lager, behalve voor die van extra gekruiste rassen.

11 Juni.—(Per telegraaf).—De struisveeren verkoopingen zijn gesloten met een goede vraag naar alle soorten, behalve lange witte en wijfjesveeren, die onregelmatig waren, op 5 percent lager. Het aantal kisten was 2,700, en zij haalden £100,000.

KIMBERLEY.

(Van de heeren James Lawrence & Co.)

12 Juni.—(*Per telegraaf*).—Prijzen van produkten op heden :—

Meel ...	1 14 0	—	0 0 0
Mielies ...	1 6 0	—	0 0 0
Mieliemeel ...	1 12 0	—	0 0 0
Kafferkoorn...	1 7 0	—	0 0 0
Zemelen ...	0 11 0	—	0 0 0
Haver ...	1 0 0	—	0 0 0
Havergerven ...	0 14 6	—	0 0 0
Kaf ...	1 0 0	—	1 0 0
Uien ...	0 13 0	—	0 0 0
Aardappelen ...	0 18 0	—	0 0 0
Boter per lb. ...	0 0 9	—	0 0 1
Eieren ...	0 2 6	—	0 0 0

DE ZUID-AFRIKAAN

VEREENIGD MET

ONS LAND.

ZATERDAG 13 JUNI, 1896.

ONDERWIJS EN DE REGEERING.

HET huis verlangt zijn spijt te kennen te geven, dat in het beschikken over het voorhanden zijnde surplus, geene voldoende voorziening gemaakt is om te gemoet te komen in de dringende behoeften van onderwijs, in het bijzonder in de richting van technische en landbouw vereischten.

Dit voorstel zal de heer MERRIMAN indienen als het huis in comité van middelen gaat op de begrooting. Hij gaf er Donderdagavond kennis van en het huis verwachtte de bespreking reeds gisteren. De geheele middag werd echter ingenomen met de eerste zes "orders van den dag" zoodat men niet bij de belangrijke zaak—orde VII—kwam.

De belangrijkheid dezer resolutie schijnt niet algemeen in het oog te zijn gevallen, hoewel men zegt dat de regeering zich niet heel op haar gemak gevoelt. Het is dan ook niet onwaarschijnlijk dat, indien deze resolutie aangenomen wordt, men het kan gaan beschouwen als een votum van wantrouwen in het ministerie. Zal de resolutie aangenomen worden? en indien zoo, wat gaat de regeering doen?

Er zijn, meenen wij, twee zaken voor ons volk die ingrijpen in het bestaan, het wezen van dat volk. Deze zaken raken niet slechts een deel der bevolking maar komen tot allen, wie zij ook mogen zijn. Neemt deze twee zaken uit onze hedendaagsche politiek en wat er overblijft zijn slechts de plaatselijke en persoonlijke belangen van gedeelten der bewoners dezes lands. Zelfs de brandziektewet gaat lang niet zoo diep als deze twee zaken, hoewel ze dreigt ons volk oppervlakkig in tweeën te verdeelen. Gelukkig ziet men het gevaar in en zijn er andere veel grootere zaken die de brandziektewet, althans voor een oogenblik, overschaduwen. Welke zijn deze twee zoo buitengewone onderwerpen?

Ze zijn de twee onderwerpen die al ons schrijven van af het begin des jaars tot fondament zijn geweest, ze zijn de twee zaken, die de beste krachten van onze bekwaamste voormannen noodig hebben, de zaken waarvan de maatschappelijke toekomst van het Zuid-Afrikaansche volk afhangt. Men weet het natuurlijk reeds lang welke zaken we bedoelen: het verraderlijke komplot tegen de hoogste belangen van het Afrikanerdom en de opleiding onzer jonge Afrikaners.

Het verraderlijk komplot met zijne wreede, hartverscheurende gevolgen te Doornkop hebben we reeds dikwijls besproken, en zullen wij nog meermalen te bespreken hebben. De geldelijke vooruitgang van Zuid-Afrika—in de Transvaal zoowel als in deze Kolonie is er zeer door gestremd—en het effect zal men nog lange jaren te betreuren hebben. De betrekking waarin deze Kolonie geplaatst werd ten opzichte der republieken is nog lang niet vastgesteld en kan nog veel wrijving veroorzaken. Voorwaar de donkere zijde van de zaak is zwart genoeg. En wat heeft onze regeering in deze zaak gedaan? Stil gezeten! Het land verwacht van haar een politiek, een wegwijzing, doch ze verkoos te volgen waar ze had moeten leiden. Het debat in het huis werd ingeleid door private leden. Alles dat gedaan is geschiedde buiten het ministerie om: welk vertrouwen kan het land in zulk een ministerie hebben?

Doch het komplot had een lichtzijde namelijk; het bracht een nationale herleving die wij allen zeer noodig hadden en die, indien opgevolgd door wijze daden, de heilzaamste gevolgen voor de toekomst van Zuid-Afrika zal hebben. Dit was niet de bedoeling der aanleggers van het komplot. O neen, zij hebben het kwade gewild, doch zie, het goede kwam jeugdig en groen te voorschijn. Het hart van den Afrikaner klopt weder warm en hij heeft op nieuw het verbond met zichzelf gemaakt: Zuid Afrikaansche binnenlandsche aangelegenheden moeten door ons geregeld worden. Het gevoel van zelfstandigheid is sterker geworden omdat het Afrikanerdom eene schitterende overwinning heeft behaald over het verachtelijke kapitalisme en het verfoeide imperialisme.

Zal de overwinning een blijvende zijn en niet slechts de opflikkering van een bijna uitgedoofde kaars, dan moeten stappen genomen worden om de Afrikaners te ontwikkelen en verstandelijk voort te helpen. Met andere woorden de zaak van het onderwijs behoort krachtig ter hand te worden genomen. Wat heeft onze regeering gedaan? Stil gezeten! Het volk zag met verlangen uit naar eene verandering in het stelsel van onderwijs. Op het congres te Burgersdorp werd een besluit ten gunste van schoolbesturen genomen en de heer THERON kwam om de zaak met het ministerie en dr. MUIR te bespreken. De regeering gevoelde zich echter niet geroepen deze zaak ter hand te nemen, en met de beste bedoelingen vreezen wij: de bill van den heer THERON komt er dit jaar niet door. In korte woorden de regeering heeft ook in deze belangrijke zaak niets gedaan.

Wij vreezen onze lezers zullen zeggen dat wij niet veel over de motie-MERRIMAN hebben geschreven die hierboven geciteerd wordt, doch ze gaf aanleiding tot deze ontboezeming.

ALLERLEI.

Springbokken.

Op het jongste congres werd geklaagd over de springbokken die de noordwestelijke distrikten bij streken innemen. Het moet zeer droog geweest zijn in de binnenlanden van Afrika zoodat deze kudden genoodzaakt werden zuidwaarts te trekken. In de omstreken van Britstown doen deze bokken thans veel kwaad. Zij breken door kampen en vertrappen het veld totaal. Komen zij bij een dam water dan moet de dam groot zijn indien er nog iets overblijft.

De jagers hebben nu hunne handen vol, doch men beschouwt het gaan schieten van springbokken onder de tegenwoordige omstandigheden als een werk en niet als een plezier.

Hoe dikwijls wordt het niet betreurd dat de Koloniale Afrikaners niet meer weten hoe een geweer te hanteeren. We willen gaarne gelooven dat deze beschuldiging in de meeste gevallen overdreven wordt, doch het lijdt geen twijfel dat men niet bevreesd behoeft te zijn om op 200 passen te gaan staan voor sommige onzer zonen die zich beroemen op hunne "scherpziendheid" en wat niet al.

Hier heeft men nu een schoone gelegenheid het nuttige aan het vermakelijke te paren. Van een correspondent krijgen wij den wenk dat men schiet- of jachtpartijen zou kunnen vormen, en eens een beetje kruitdamp gaan ruiken. De naaste spoorwegstatie is De Aar, en misschien verschaft de regeering nog de patronen tegen halfprijs. Het vleesch is thans zeer duur en een springbok-boutje smaakt altijd goed. Wij hier in de westelijke provincie weten slechts van wild-biltong—en dit smaakt uitstekend—doch er zijn toch nog hier en daar geweldige Nimrods die plezier hebben in de opwinding en voorvallen der jacht. Hadden wij den tijd—het parlement, enz. houdt ons bezig—wij zouden ook wel willen gaan beproeven of een bôlander ook rechtuit kan schieten.

Belastingen.

Toen Donderdag de wet op de afschaffing der heerenrechten voor den wetgevenden raad kwam zocht de heer Van Rhijn de behandeling uit te stellen, en wel op grond dat men niet kon rekenen op meer zulke goede jaren als het tegenwoordige, en dat de heerenrechten een belasting waren die men gewoon was en die geenszins zwaar drukte. Dit vond bijval bij enkele leden, een waarvan, de heer Van Eeden, van oordeel was dat men, om te beginnen, met een verlaging tot 3 percent had moeten tevreden zijn, terwijl een ander, de heer Wienand, er terecht op wees dat wie land wilde koopen de heerenrechten altijd meêrekende onder den koopprijs. De heer Van den Heever was voor de vermindering, omdat men nu al te veel belasting te betalen had en een wensch van den Bond er meê vervuld werd; en inderdaad, het is den mensch eigen om alle belasting te haten en elke belasting te verfoeijen; maar 't lijkt ons als sprak de heer Van Rhijn meer in den zin die een wetgever betaamt. Wat sir Gordon Sprigg betreft, diens verklaring dat de heerenrechten dat jaar zoo bijzonder veel hadden opgebracht toonde vrij duidelijk dat de belasting niet drukkend kan zijn, want het is er een die men net betaalt als men zijn geld in vastgoed wil beleggen, en als die belegging toeneemt in weerwil van belasting, dan is dit een groot argument ten gunste der belasting. Nu beperkte zich echter het debat niet tot de heerenrechten, maar de heer Wilmot gaf zijn smart te kennen dat de regeering niet liever de invoerrechten op levensbehoeften had verminderd, en prees zulk een vermindering aan op grond n.b. dat zij het middel was om meer arbeid te bekomen. Nu, van iemand als een klok, met een leeg hoofd en een luide tong, kan men zulk een bewering verwachten, maar wij verbeelden ons dat hetgeen de heer Botha zeide—dat in dit land de lieden die er voor waren om te arbeiden eenvoudig minder zouden werken als zij hun kost goedkoop kregen,—vrij wat beter hout sneed: en inderdaad, wie zulke kwesties wil uitmaken moet niet kijken naar wat in boeken te lezen staat maar naar den toestand waarin hij leeft. In Europa heeft men den weg moeten inslaan dien Sprigg den besten acht en al is men daar, wat maatschappelijke inrichtingen betreft, op den weg die tot verderf der menschheid voert, er is thans geen omkeeren mogelijk. In Zuid-Afrika is het anders, en zien zij dit in die van zaken begrip hebben, en evenmin door de leer als door het voordeel van hun beurs van het pad raken. Voor den Afrikaner Bond echter, die den heer Wienand naar het parlement heeft gestuurd, is het alles behalve pleizierig om hem wat die kwestie van goedkoop voedsel betreft den heer Wilmot op zijde te zien streven in het debiteeren van een onzin waar hij liever aan Kaatje het monopolie van moest laten.

STADSNIEUWS.

EEN WET tot vaststellen van een aantal traktementen—gouverneur en hooge commissaris, ministers, rechters, enz.,—verschijnt in de *Gazette* van gisteren.

OVERLEDEN. — Met leedwezen maken we melding van het overlijden van den heer C. D. J. Rauch. Overledene, die den leeftijd van 63 jaar bereikte, was een oud employé van de firma Van de Sandt de Villiers, en over de 45 jaar als letterzetter bij haar werkzaam. Slechts de laatste paar jaren was hij niet meer als zoodanig werkzaam. Wij betuigen de betrekkingen des overledenen onze deelneming in hun verlies.

MAGGIE VILJOEN, die hier een soort van celebriteit begint te worden, kreeg Donderdag drie maanden van den magistraat omdat zij een sergeant, die haar wou beletten haar tooverkracht op zijn soldaten te oefenen, zijn heele soldatenbaatje van het lijf had gescheurd. Den magistraat herinnerde zij dat zij nooit voor diefstal was voor geweest, en maakte zij een kompliment over zijn rechtspraak. Was zij in een land waar men, zooals in Engeland, op celebriteiten als Jameson en dergelijke gesteld is, wie weet hoeveel handen en harten haar zouden worden aangeboden.

INSOLVENTIEHOF.—Twee vergaderingen werden gisteren voor den meester gehouden. Op die in den boedel van Hilda Charlotte Nyblad (eerste) viel niets voor. [Zoo wij ons wel herinneren is een groote bijthond een der voornaamste baten. D.D.]—Op die van J. S. P. Loynes, van Springbokfontein, (tweede), werden schulden bewezen aan R. M. Ross en Co. (promesse) £111 19s.; Thorne, Stuttaford en Co. (promesse en goederen) £76 10s. 8d.; J. M. Brown en zn. (promesse en goederen) £249 17s. 7d.; Z. A. maalmaatschappij (goederen) £120 4s. 2d.; en boedel van wijlen F. Porter (goederen) £3,465 14s. 8d.

DE CIVIELE DIENST in Kaapkolonie en Vrijstaat heeft, volgens aankondiging in de *Gouvernements Gazette* van gisteren, een belangrijk voordeel van het spoorweg-departement erlangd. De leden mogen namelijk *eens in het jaar* met hun vrouwen en gezinnen een pleiziertochtje doen waarbij zij, eerste of tweede klas reizende, de heen- en terugreis voor betaling der enkele reis kunnen doen als het gezelschap niet onder de drie is, of voor drie-vierde der enkele reis als er meer zijn, met behoud van het half geld voor kinderen. Willen zij de terugreis op een andere manier, bijvoorbeeld over zee, maken, dan betalen zij maar de helft. De ed. heer Neethling, die onlangs de zaak in het hoogerhuis ter spraak bracht, heeft thans alle aanspraak om zich door de dankbare beambten een standbeeld te zien oprichten.

EEN DEPUTATIE van de kamer van koophandel, bestaande uit de leden van het spoorwegcomité, vervoegde zich Dinsdag bij den minister van openbare werken om te klagen over het uitstel in verzending van goederen uit het station. Dit lag, naar het comité bevonden had, deels aan den aannemer van het vervoer per kar, deels aan gebrek aan "trucks," en deels aan gebrek aan plaats in het goederen-station. Aan de twee eerste punten was iets gedaan; over het derde kwam men klagen. Sedert 1880 was het spoorwegstation niet vergroot, en toch was er zoo 'n groote vermeerdering van vervoer. De minister deelde daarop eenige maatregelen mede die strekken zouden om voor het oogenblik het kwaad eenigszins te verhelpen, nl. verbreeding van de platforms, verlenging van de loods door een paar gebouwen die voor andere doeleinden bestemd waren weg te ruimen, en verlegging der lijn naar het dok. Later zou men een nieuwe goederenloods kunnen maken. De heer Beard wilde grootere veranderingen; van deze, zei de minister, kon voorloopig nog geen spraak zijn. Daarna nam men afscheid.

DE GEZONDHEIDSWET heeft gisteren als bijvoegsel op de *Gouvernements Gazette* het licht gezien. 't Is een tamaai een, acht afdeelingen met 74 artikelen en drie bijlagen. Deel I bevat beteekenissen van woorden. In deel II worden de beambten vermeld, een geneeskundig gezondheids beambte aan het hoofd, met zijn inspekteurs onder hem en den geneeskundigen raad als adviseerend lichaam naast hem; maar de inspekteurs van "nuisances"—dat 's weder een onvertaalbaar woord, want vuiligheden of stinkpartijen is niet veelomvattend genoeg,—vindt men wel in den titel maar niet onder de artikelen. Deel III loopt over macht en plichten der plaatselijke besturen, waarvan de stedelijke en alle mogelijke zaken die in de verste verte met gezondheid, stinkpartijen enz. in verband staan reglementen mogen maken, met boeten voor overtreders, en voorts waterwerken, riolen enz. mogen aanleggen. Deel IV heet te loopen over verbetering der bestaande wetten. Men vindt er vooreerst een bepaling dat een melkboer die geen goede melk levert een verbod kan krijgen om zijn bedrijf voort te zetten; een waarbij de afdeelingsraden verklaard worden dergelijke bevoegdheden als stedelijke te kunnen oefenen; een waarbij de regeering vrijheid bekomt om voor uitroeiing van besmettelijke ziekten niet het geheele geld, maar des noods drie-vierde te geven; wijzigingen in het behandelen van schepen; oprichten van hospitalen door afdeelingsraden; gedwongen koepoks-inenting, enz. Deel V bevat bepalingen hoe er gehandeld moet worden om de wet tot uitoefening te brengen; men zou het kunnen noemen het wetboek van strafvordering in gezondheidszaken. Deel VI (gemerkt V, want op het eerste gezicht zijn er maar zeven afdeelingen) loopt over kontrakten; het volgende deel over het vrotste van alles: gezondheidsbelastingen en leeningen, van welke belastingen men hopen mag dat zij zullen verongelukken, want waarom kan niet alles, uit de gewone stadts-, dorps- en afdeelingsbelastingen betaald worden! Het is weer het vaste goed dat alles zal moeten dragen. Het laatste deel bevat algemeene bepalingen, waaronder bijzondere bevoegdheden van den minister, boeten, het recht van inspectie, enz. Onze wetgevers hebben hier een welgevulden schotel wetgeving voor zich, maar de kost lijkt evenmin lekker als licht verteerbaar.

GEMENGD NIEUWS.

CRADOCK was net van plan £8,000 aan een rioolstelsel, naar nieuwen trant, te besteden toen op voorstel van dr. Ziervogel besloten werd om de zaak liever uit te stellen tot de gezondheidswet er door was.

PLAATSEN TE KOOP.—Een deel van de plaats Matjesfontein, Z.-O.-Roggeveld, distrikt Calvinia, en een deel van de plaats Avontuur *alias* Bloemfontein, in dezelfde wijk, zullen op 30 Juni a.s., te Calvinia verkocht worden.

JANTJE is hier een ordentelijk gewone naam, maar in een kennisgeving van den magistraat van Fort Beaufort, den heer Chalmers, wordt er Jaantyi van gemaakt. Net alsof men in het Hollandsch den naam van den magistraat zelf Tsjamers schreef.

HOLLANDSCHE NAMEN.—Het is aanstootelijk genoeg om de Hollandsche namen door de Engelschen te hooren verbrouwen, doch het gaat te ver als een Hollandsche minister *Vrijburg*—een mooie en welluidende naam—in *Freeburgh* verdraait. Waar gaat het heen?

VERLAGING VAN TARIEF.—Van 1 Augustus a.s. af zullen palen en draad voor omheiningsdoeleinden, benevens beenderen, tegen een verlaagd tarief over de Kaapsche gouvernementsspoorwegen vervoerd worden.—Men zie de advertentie, die alle bijzonderheden geeft.

WETGEVING IN NATAL.—Een wet die het rechtsgebied der magistraten in zaken van beestendiefte vergroot is in de wetgevende vergadering voor de tweede maal gelezen; een andere over veediefte is door het comité gekomen; en ook met de likeurwet is men aldaar een heel eind ver gekomen.

MOSES CORNWELL, vroeger parlementslid voor Kimberley, is door de Ieren aldaar afgevaardigd om naar Dublin te gaan en om Engeland op het voorbeeld der Transvaalsche regeering te wijzen, ten einde het tot het loslaten van Iersche dynamiteers te nopen.

DE VAN ZIJL WET.—De *P. E. Telegraph* is bang dat deze wet, al is de heer Schreiner er tegen, aangenomen zal worden, omdat het dan tot aftreding van het ministerie zou moeten komen. *Wij* vinden het beroerd dat er zonder aanneming van die wet geen kans is om dit pappe ministerie weg te krijgen, schoon wij erkennen dat het een heele kunst zal zijn een niet pap in de plaats te krijgen.

RUNDERPEST EN EEN MIDDEL ER TEGEN?—Uit Aberdeen schrijft ons een correspondent, dat zich aldaar iemand bevindt, die beweert de runderpest te kunnen uitroeien. Die persoon, (zijn naam is F. Eagle) moet aan den secretaris van landbouw en anderen geschreven en uitleg gegeven hebben van zijne middelen. De correspondent denkt dat men den man een kans moet geven. Maar heeft hij het middel al toegepast?

EEN ONBILLIJK OORDEEL.—De *Express* ergert zich een klein beetje over het feit dat de prins van Wallis, gelukgewenscht wordende door den heer Barnato met het schitterendst succes ooit door hem behaald, diens telegram in eigen persoon heeft beantwoord. "Wat zal 'mama' er van zeggen?" vraagt onze tijdgenoot. Maar waarom zal de boezemvriend van baron Hirsch een man als den heer Barnato niet vriendschappelijk bejegenen? Zelfs "mama" kan niet tegen het laatste zijn als zij met het eerste genoegen heeft genomen.

DE REDEN waarom kolonel Rhodes zeide zijn woord van eer niet te mogen geven dat hij zich niet in Transvaalsche politiek zou mengen, was dat hij dit niet doen mogt als Britsch officier. Maar om nu van de rest te zwijgen, bijvoorbeeld of een Britsch officier regt heeft om aan zamenspanningen tegen een bevrienden staat deel te nemen, mag men toch vragen of niet, als een garnizoen van een belegerde vesting kapituleert, het een zeer gewone voorwaarde voor hun vrijlating is dat de soldaten tegen de mogendheid waar zij de kapitulatie meê sluiten, niet langer de wapenen zullen dragen; en is dit geoorloofd, wat belet dan den kolonel iets anders te doen?

DR. JAMESON EN ZIJN AANBIDSTERS.—De *Cape Times* noemt het verhaal van dr. Jameson met de weduwe van een pair een laffe storie, en houdt het er voor dat al die aanbiedingen van dameshanden en—harten afkomstig zijn van een journalistischen praatjesmaker, die zich bedacht had dat het net schrikkeljaar was. Maar toen mrs. Florence Bravo voor het vermoorden van haar man terecht stond, toen kreeg zij tal van aanbiedingen van opgewonden Engelschen; en als dezen voor een beweerde moordenares zooveel voorliefde koesterden, wat is er dan vreemd in als Engelsche juffrouwen met een dokter dweepen die om Rhodes, Beit en Co. te pleizieren jongelieden tot een roovers- en moordenaarstocht verleid heeft?

EEN VALSCHE VOORSTELLING.—In het *Cradock Register* vindt men een bericht over een bijeenkomst te Cradock tot verwelkoming van ds. Reyneke, die net van een reisje naar de Zuid Afrikaansche Republiek terug was, en die bij deze gelegenheid zijn vrienden het een en ander meêdeelde van hetgeen hij er gezien had. Nu is het natuurlijk zeer mogelijk dat men zijnwelleerw. verkeerd heeft gerapporteerd, maar is hij juist gerapporteerd dan moet men zich verbazen over hetgeen hij verteld heeft. Er waren, zeide hij,—en natuurlijk zeer terecht,—twee woorden die, van een kerkgenootschap gebezigd, geheel hetzelfde beteekenden, "hervormd" en "gereformeerd." Nu waren intusschen, door den boozen raad van zekere predikanten uit Holland, een aantal lieden er toe gebracht om te denken dat er een verschil tusschen bestond en dat de keus van het woord "gereformeerd" een gevaarlijke strekking had, en vandaar dat men de nieuwe kerk onder den naam van "hervormde" had opgericht. Dat nu die voorstelling volkomen valsch is, dat weet iedereen die de Transvaalsche kerkzaken ook maar eenigszins heeft nagegaan, maar 't is natuurlijk mogelijk dat ds. Reyneke dit niet heeft gedaan, en in de Kaapkolonie kan men zonder dit zijn plicht als herder en leeraar zeer goed waarnemen. Wat intusschen iedereen ook zonder dit weet is dat de tegenwoordige strijd, die tusschen de vereenigde en de Ned. Hervormde kerk, niet ontstaan is door Hollandsche predikanten, maar dat, toen na de vereeniging de strijd reeds ontstaan was, die Transvalers die de vereeniging verkeerd achtten, met Christiaan Joubert aan het hoofd, Hollandsche predikanten hebben doen uitkomen. Dan vertelde zijnweleerw. de Cradockers dat er drie elementen in de Zuid-Afrikaansche Republiek zijn, Afrikaners, Engelschen en Hollanders, en dat laatstgenoemden alles deden om de beide andere tegen elkander in het harnas te jagen. Maar kent dan ds. Reyneke de Kaapkolonie zoo weinig om niet te zien hoe daar de Engelschen alles doen om de Afrikaners er onder te krijgen en land en volk Engelsch te maken, en is het geen verdienste der Hollanders in de Zuid-Afrikaansche Republiek als zij de Afrikaner bevolking hier opmerkzaam op maken en de Afrikaners helpen om het heft in handen te houden? Overigens schijnt in de oogen van ds. Reyneke een hoofdmisdrijf van de Hollanders in de Zuid-Afrikaansche Republiek te zijn dat zij er van een stationchef in plaats van een stationmeester spreken, iets wat zeker voor erg on-Afrikaansch mag heeten in een land welks oudste hoofdstad Potchefstroom heet omdat *Potgieter* toen *chef* van het volk was.

HOOG GERECHTSHOF.

CIVIELE ZAKEN.

(Voor de drie rechters.)

GISTEREN.

EEN MAGISTRAATS UITSPRAAK.

Rechter Maasdorp zeide dat voor hem was gekomen een uitspraak van den magistraat van Kenhardt waarbij beschuldigde wegens een wetsovertreding tot £5 was veroordeeld. Daar het de eerste maal was mocht het vonnis £2 niet te boven gaan.

VOORLOOPIG.

Smit's executeurs *vs.* Carstens en anderen. Verband van £500; eigendom kan verkocht worden.—Olivier *vs.* Steijn. Herleving van een uitspraak van 1882 op een verband.—Hewitson, Jefferies & Co. *vs.* Solons. Promesse van £126 7s 2d, *minus* £26 7s die betaald waren.—Zoer *vs.* executeurs van Gobyn. Promesse van £175 2s 10d.—Murphy *vs.* Neser. Niet gehonoreerde cheque van £71 13s. Equitable maatschappij *vs.* Coetzee. Drie verbanden, van £200, £700 en £200 respektievelijk; eigendom kan verkocht worden.—Curatoren van bisdom Kaapstad *vs.* Kruger's executeurs. Verband van £750.—Koloniale regeering *vs.* Railton. Rekening van £10, waarvan £5 betaald.

SMITH *vs.* SMITH.

Op voorstel van advokaat Graham werd verlof gegeven aan de vrouw om haar man om echtscheiding wegens overspel bij edikte te vervolgen.

REHABILITATIE

werd verleend aan C. F. Jones en J. L. Myburgh. J. K. Cuthbert kan over drie maanden weeromkomen; het aanzoek van J. L. Steyn moet blijven tot 13 Juli, om de curatoren gelegenheid tot het opperen van bedenkingen te geven; en dat van R. D. Jenner moet tot over zes maanden blijven.

VAN WIJK *vs.* MAGISTRAAT VAN WILLOWMORE.

Advokaat Searle voor applikant; advokaat Shiel voor respondent, die geweigerd had applikant als agent aan zijn hof te laten praktiseeren. De grond der weigering was dat de wet slechts toeliet om daar agenten te hebben waar minder dan twee procureurs waren, en er was een te Willowmore en een te Steytlerville, waar de magistraat een periodiek hof hield. Het hof stelde den magistraat in het gelijk, schoon het een open kwestie latende of het geen andere uitspraak zou gegeven hebben als er voor Steytlerville een aparte assistent-magistraat was.

PAARLSCHE VRUCHTBEWARINGMAATSCHAPPIJ.

Op aanzoek van advokaat Graham, die het finale rapport der officiëele liquidateurs voorlegde, werd tijdens afwezigheid van procureur C. C. de Villiers de heer V. A. van der Bijl als procureur voor de liquidateurs aangesteld.

INSOLVENTE BOEDEL VAN J. LESPADE.

Op aanzoek van advokaat Benjamin werd een "rule *nisi*" over de overdracht van een erf aan gemelden boedel absoluut verklaard.

SCHEEPVAARTBERICHTEN.

TAFELBAAI.

AANGEKOMEN.

Juni 11—Noorsche bark Amicitia, van Gothenburg.
11—Britsch schip City of Madras, van San Francisco.

VERTROKKEN.

Juni 10—SS Falloden Hall, naar kusthavens en Natal.
10—SS Clan Lindsay, naar kusthavens en Natal.
10—Mailboot Tantallon Castle, naar Engeland.
11—Deensche bark Ribe, naar Ascension.
11—Britsche viermaster Grenade, naar Newcastle, N.Z.-W.

LONDEN.

10 Juni.—(Per telegraaf).—De Hawarden Castle is heden te 2 v.m. te Madeira aangekomen, en de Norman is ... heden te 9 v.m. vertrokken.

Z.-A. REPUBLIEK.

Een paar telegrammen vandaar kwamen te laat voor ons vorig nommer, en zijn trouwens van geen belang. Zij komen uit Johannesburg en houden in dat men te Fordsburg zich moeite gaat geven om schadevergoeding voor de dynamietramp uit de Ned. Z.-A. maatschappij te krijgen; dat in de Balmoral mijn zekere Taylor en in de Langlaagte Royal een blanke en een naturel zijn verongelukt; en dat een bokser van den naam van Goddard voor is geweest wegens aanranding met bedreigingen op een gekleurde meid; en dat Louis Joel aan 4,000 kinderen een bezoek aan Fillis circus en het noodige lekkers verstrekt heeft.

De *Transvaal Advertiser* van 8 Juni vertelt dat lord Dufferin naar Zuid-Afrika zal gezonden worden om de zaken in orde te brengen, maar is hier iets van aan, dan zal het graf van reputaties een grooter exemplaar moeten opnemen dan het tot dus ver bevat. Als men ons toch maar alleen wou laten! maar zoolang als het bemoeiziekste volk ter wereld hier iets te zeggen heeft is daar bitter weinig kans op.

De *Volksstem* heeft een artikel over "Rhodes redivivus" waarin er op gewezen wordt—iets wat trouwens ook in het laatste door ons ontvangen nommer der *D. F. Advertiser* gedaan wordt,—dat de heer Rhodes thans de Kaapkolonie den rug toedraait, maar tevens op een "republiekje spelen" waar gemelde heer zich aan zal gaan wijden. Dit kunnen wij niet inzien; zelfbestuur heeft men ook in koloniën onder Britsche vlag, en in het huldigen van vrijen handel dat men in de rede van den heer Rhodes te Bulawayo opmerkt, vindt men een besliste toenadering aan Engeland, waarvan men trouwens reeds vroeger, in de dagen toen hij nog protectie van den boer voorstond, de voorteekenen in zijn politiek in Rhodesia gezien had. Onze tijdgenoot zou er niet tegen zijn dat de heer Rhodes in het naar hem genoemde land zijn plan dreef, mits men maar zeker kon zijn dat hij zou afzien van plannen tegen de republieken. Maar dat gelooft hij niet en dit wordt evenmin geloofd door de boeren. "We moeten," zoo eindigt hij zijn artikel, "zoo langzamerhand tot de overtuiging komen dat de Britsche regeering òf machteloos is om den heer Rhodes te beheerschen òf zijn herleving als satraap van Zambezia goedkeurt, met terzijdestelling van de oorspronkelijke theorie dat de heer Rhodes slechts als partikulier naar Afrika terugkeerde zonder gezag te bezitten over zelfs maar één konstabel. Zooals de zaken nu komen te staan, kan het niet lang duren; Zuid-Afrika heeft recht om te weten wat het van Rhodes redivivus moet denken." Dit zijn woorden van waarheid. Het aan Rhodes kwalijk te nemen dat hij den Napoleon wil spelen, dat zou even verkeerd zijn als Napoleon er over aan te vallen dat Napoleon was en bleef; maar voor Engeland zou het een schande zijn om hij een Napoleon tot het verrichten van Britsch vuil werk in Zuid-Afrika er op na te houden. Maar is er voor Engeland *iets* vuil waar ponden, shillings en pence meê te behalen zijn? Dit is een vraag die door het aanstaand gedrag van Engeland in de Rhodes-zaak zal beantwoord worden.

KERK EN SCHOOL.

PREEKBEURTEN.

ZONDAG, 14 JUNI, 1896.

Groote Kerk.—'s Morgens (Hollandsch), ds. Steytler; 's avonds (Engelsch) dr. Kotzé.

Zeepunt.—'s Morgens, dr. Kotzé.

Papendorp. — 's Morgens en 's avonds, ds. De Beer.

Maitland.—'s Namiddags, 3·30, ds. De Beer.

Hanoverstraat Kapel.—'sMorgens en 's avonds, ds. Roome.

Roggebaai.—'s Avonds, eerw. Knobel.

Nieuwe Kerk, Breestraat.—'s Morgens, 9·30, en 's avonds, 6·30, ds. J. H. Neethling (Stellenbosch).

Buitenkantstraatzaal, (Engelsche diensten.)—'s Morgens, 10.30, en 's avonds, 6·30, ds. D. Bosman.

St. Stephens.—'s Morgens, 9·30, en 's avonds, 6·30, ds. M C Botha.

Evang. Luth. Kerk, Strandstraat.—'s Morgens, 10 ure (Hollandsch), en 's avonds, 6·30 (Engelsch), dr. Zahn. Zondagsschool, 3 ure. Woensdagavond 7·30 (Engelsch).

Groenepunt.—Hollandsch, 9·45 v.m., Engelsch, 11·15 v.m., en 6·30 's avonds, ds. E de Beer. Zondagsschool ten 3 ure n.m. Zangdienst, Dinsdagavond 7·30.

Wijnberg. — 's Morgens, 9 tot 10, dienst voor de militairen, 10·30, en 's avonds, 6·30, ds. A. J. L. Hofmeyr.

Simonsstad.—'s Morgen en 's avonds (Engelsch), ds. Van Lingen.

Ebenezer Zendingskerk, Rozestraat.—'s Morgens, 9·30, en 's avonds, 6·30, eerw. Dreyer.

Vrije Protestantsche Kerk, Houtstraat.—Avonddienst (Engelsch), 6·30, onderwerp: "A Living Church," ds. D. P. Faure.

Ds. B. B. Keet, van Humansdorp, heeft bedankt voor het beroep naar Amersfoort, Z.A.R.

Ds. J. C. Reijneke geeft in de *Kerkbode* kennis dat het bijbelkennis examen op Zaterdag, 29 Augustus, zal gehouden worden.

De derde algemeene vergadering der Ned. Gereformeerde zendingkerk zal op 9 September te Wellington gehouden worden.

De conferentie van Zondagschool onderwijzers en onderwijzeressen zal op Donderdag, 9 Juli, een aanvang nemen.

Ds. Du Toit, hulpprediker te Oudtshoorn, is te George beroepen. Zooals reeds vermeld is z.eerw. ook te Prins Albert beroepen.

Ds. Bosman, tweede leeraar der Nieuwe kerk alhier, heeft voor het beroep naar Swellendam bedankt.

Gevraagd:—onderwijzer aan de rondgaande school te Tweekamp, nabij Senekal, O.V.S., salaris £120 en de schoolgelden; hoofdonderwijzer voor de wijksdorpsschool te Bothaville, distrikt Kroonstad, O.V.S., salaris £140 per jaar benevens £50 huishuur en de schoolgelden; een onderwijzer voor de armenschool te Holpan, distrikt Barkly West, salaris £80 en de schoolgelden.

Vruchtenboeren te Stellenbosch.

Een vergadering der Stellenbossche vruchtenboerenvereeniging gepresideerd door den heer Herold, c.c., werd Dinsdag ll. gehouden. Naar aanleiding van een aanmerking van den heer K. Jawke besloot men aan de Kaapsche bladen te verzoeken om wat meer nieuws over vruchten meê te deelen, net als de *Midland News* over wol deed. Een aanbod van den insektenkundige om de volgende vergadering bij te wonen, werd met dank aangenomen. Het ging gepaard met berichten over een soort mot die in de buurt der Kaapstad kwaad heet te stichten. Tot leden van een commissie die, met den c.c. aan het hoofd, Amerikaansche wijngaardstokken zal uitdeelen, werden gekozen de heeren Mayer en H. J. Joubert. Er waren 200,000 stokken beschikbaar, maar verscheiden der aanwezigen klaagden bitter dat men hiervan zoo laat kennis kreeg, en zij niet wisten hoe veel stokken zij gebruiken konden. Op voorstel van den heer Mayer werd besloten dat men voortaan vóór 1 Januari van elk jaar zijn aanvraag zou moeten inzenden.

Vervolgens kwam een brief van het Paarlsche landbouwgenootschap over de kraalmist die men door toedoen van den heer Joubert uit Victoria West voor 18s per truckvracht, gelijkstaande met 6 ton, zou kunnen krijgen mits de vracht er bij betalende, ½d. per ton per mijl en dus £5 18s 6d per truckvracht. Nadat de secretaris de zaak toegelicht en er tevens op gewezen had dat niet alle kraalmist even goed was, gaf professor Blersch over dit laatste punt eenige ophelderingen, waaruit het onder andere bleek dat een ton Kaapsche guano net zooveel uitwerking had als vijf à zes ton kraalmest als de gemiddelde van Victoria West. Men besloot aan te dringen op aanstelling van een commissie van twee leden, een benoemd door het tuinbouwbestuur en een door het landbouw-departement, om een nauwkeurig onderzoek naar de heele zaak te doen. Professor Blersch werd als de rechte man voor aanstelling door het tuinbouwbestuur genoemd, en de secretaris kreeg last om de boeren per circulaire de inlichtingen over de zaak te doen toekomen die men reeds had. Dit was alles.

DR. HESSE'S WILDE KERSEN STROOP (Wild cherry Syrup) wordt ten sterkste aanbevolen als geneesmiddel voor hoest, verkoudheid en alle andere kwalen aan de keel, borst en longen. Te koop bij alle apothekers tegen 1s 3d per fleschje, agenten—Heynes Mathew & Co.—Advt.

TROEBELEN in RHODESIA

[Reuter-telegrammen.]

MACFARLANE'S KOLONNE.

BULAWAYO, 10 JUNI.—Macfarlane's kolonne was gisteravond in laager vijf mijl ten zuidoosten van Shiloh, maar rukte heden op in noordwestelijke richting trekkende.

Een patrouille gistermiddag door Macfarlane uitgezonden, hoorde een leven, dat veroorzaakt werd door Spreckley's kolonne, waaruit afgeleid wordt dat Spreckley gisteravond te Shiloh laagerde.

Uw correspondent reed van Macfarlane's lager gisteravond in en zag, toen hij nog vijf-en-twintig mijl van Bulawayo was op Fonsecas plaats, het tooneel van den strijd tusschen Gifford en de Matabele, groote vuren twee mijl ten zuidoosten van Fonsecas plaats. Hij gelooft dat die waren van een deel van het impi, dat Zondagmorgen door Macfarlane beziggehouden werd, en dat zij zich naar Bulawayo hebben ingewerkt in plaats van de Umguzarivier te volgen, zooals verondersteld werd.

WEER EEN GEVECHT.

BULAWAYO, 11 JUNI.—Hedenmiddag werd door den heer Brand en kapitein Lloyd door een teleskoop op den uitkijktoren gezien dat een gevecht plaats vond op een rand, twaalf tot vijftien mijl ten noordwesten van Bulawayo en een weinig ten zuiden van de stelling waar uw correspondent de Matabele vuren Dinsdagavond zag, toen hij naar Bulawayo reed van Macfarlane's kolonne. De heer Brand zegt dat zich bewegende personen, vuur en rookwolkjes duidelijk zichtbaar waren. Daar Macfarlane van plan was de Umguzarivier af te gaan en weg van de plek waar de vuren gezien werden, kon kolonel Plumer, die de Khamirivier aftrekt, misschien binnen zes mijlen zijn van den rand waar het gevecht gezien werd. Het is twijfelachtig of Macfarlane of Plumer slaags is. Morgen zullen pogingen gedaan worden om informatie te krijgen door den heliograaf tenzij depêche-rijders of kafferloopers in den nacht hier komen.

DE KAFFERS TREKKEN NOORDWAARTS.

BULAWAYO, 12 JULI.—Een officieel rapport van gisteravond bericht dat een impi in het Belingwe distrikt den Tuli-Victoria weg bewaakt, zijnde vrouwen en kinderen dertig mijl ten zuiden van Belingwe.

Kolonel Plumer rapporteerde weinig voortgang. Hij hoopte de Gwaai op den 10den te bereiken. Er zijn teekenen dat de vijand in zijn geheel noordwaarts terugtrekt. Vele kralen zijn verbrand, eenig graan en veertig beesten genomen.

Kolonel Plumers verlies is drie kaffers gedood en sergeant-majoor Blatherwick gewond.

HET DORKASHUIS.

JAARVERGADERING.

De dertiende jaarvergadering van het Dorkashuis en diakonessenhuis werd Donderdag middag in het huis in Breestraat gehouden onder voorzitterschap van ds. E. Z. de Beer.

Nadat de bijeenkomst geopend was met het zingen van gezang, las de secretaris ds. A. D. Lückhoff het rapport, dat mededeelde dat het afgeloopen jaar een was geweest van gestadigen vooruitgang. Een verdeeling van het werk tusschen het Dorkas- en diakonessenhuis was tot stand gekomen tot beider voordeel. Daardoor was de aanstelling eener matrone voor het Dorkashuis noodig geworden, en men was gelukkig genoeg geweest de diensten te erlangen van miss Kirsch, die ondervinding had van het werk, als van haar in het Dorkashuis verwacht werd. Sinds Juni verleden jaar had zij zich met ijver aan de moeilijke taak toegewijd. De 20ste December, 1895, was een rouwdag, daar een der eerste bewoonsters van het huis, de weduwe S. de Kock, op zeventigjaren leeftijd was heengegaan. Zij was de raadgeefster van velen, en altijd gewillig het hare te doen voor het huisgezin; vandaar dat zij zeer gemist werd. Het huis telde 47 bewoonsters. In het diakonessenhuis waren 106 personen toegelaten in het afgeloopen jaar, en verscheidenen waren gratis behandeld door dr. Fismer en dr. Petersen. Andere dokters maakten soms ook gebruik van de inrichting voor de behandeling hunner patienten. In dit huis kwamen twee sterfgevallen voor. De uitgaven waren groot geweest, vooral wegens vele verbeteringen aangebracht in het diakonessenhuis en voor een stel chirurgische instrumenten, dat nog niet kompleet kon genoemd worden. Voor het laatste was £26 meer uitgegeven dan men er voor aan vrijwillige bijdragen ontvangen had. De ondersteuning der inrichting was goed geweest. Oude vrienden bleven trouw en eenige nieuwe boden hulp. Aan legaten werd £115 ontvangen. De kasrekening sloot met een batig saldo. Met dank maakte het comité melding van de diensten van een vriendin, die contributies ten bedrage van £24 10s. had ingezameld, en van de diensten van predikanten, die de diensten in het Dorkashuis hielden, en in het algemeen van de vrienden die hun belangstelling op velerlei wijze toonden.

De inkomsten waren £1,038 12s. 2d., en de uitgaven £886 11s. 5d., het batig saldo £152 0s. 9d. Het huishouden in het Dorkashuis en uitgaven voor de matrone hadden £206 17s. 1d. gekost en de uitgaven voor het diakonessenhuis £289 10s. 5d.

Ds. Marchand, het woord nemende, gaf zijn tevredenheid te kennen over het goede rapport van het werk van het afgeloopen jaar. De verdeeling van het werk was gebleken goed te werken. Het Tehuis moest een zegen zijn voor haar, die er gebruik van maakten. Hij was van oordeel dat de staat en de belastingbetaler bijdragen moesten voor de kosten van deze huizen voor oude vrouwen. Als christenen betaalde men, niet als een belasting, maar omdat dit werk in den geest van Christus was; evenwel dacht hij dat er hulp van regeeringswege moest zijn. Hij stelde de aanneming van het rapport voor, hetgeen gedaan werd.

Ds. F. X. Roome sprak een woord van bemoediging voor de ondersteuners van het Dorkashuis; de vruchten van het werk waren niet slechts vruchten van een jaar, maar voor de toekomst. Men behoorde te leeren om te geven en belangstelling in het werk der liefde laten bestaan.

Ds. A. Hofmeyr, van Wijnberg, achtte het Dorkashuis en soortgelijke inrichtingen plaatsen waar men als christenwerkers kracht en moed uit putten kon. Niet slechts leerden ze medelijden voor armen en ouden, maar zij leerden tevens de kracht van vereeniging om leed te verzachten. Met gebed werd de vergadering gesloten.

WEER EEN STAALTJE

VAN GELIJKE RECHTEN VOOR HOLLANDSCH EN ENGELSCH.

EEN STELLENBOSCHE ONTBOEZEMING.

Een der leden van het hoogerhuis verzocht dat alle kennisgevingen aan stations, post-, telegraaf- en andere publieke kantoren, zoowel in het Hollandsch als in het Engelsch opgeplakt zullen worden. Een zeer natuurlijk en billijk verzoek, indien Hollandsch en Engelsch gelijke rechten hebben; te meer, daar spoorbeambten dikwijls geen woord Hollandsch verstaan, neen erger nog, verklaren, dat een zeker station op de heele lijn niet te vinden is, wanneer men den naam niet op z'n Engelsch maar Afrikaansch uitspreekt. Ons lid wordt echter door sir James Sivewright geantwoord, *dat men zoo ver mogelijk is*, aan zijn verzoek zal voldoen, alsof daarmee een gunst moest bewezen worden en niet aan een recht voldaan. Tegelijkertijd wordt een der leden de raad gegeven zijn kinderen Engelsch te laten leeren, en anderen ook daartoe aan te sporen. 't Verwondert mij dat niemand iets tegen die echt Engelsche aanmatiging inbracht. 't Is zeker te veel gevergd, Hollandsche kennisgevingen ter wille der Hollandschsprekende bevolking te laten drukken!

De Hollandschsprekende bevolking moet liever Engelsch leeren ter wille der Engelsche kennisgevingen! En dit komt nog al van iemand, die heet zoo'n vriend van de Hollandsche Afrikaners te zijn, en die zoo goed met Paul Kruger klaar komt, omdat hij *de taal* spreekt. Hoe rijmt zich dat?

Sir James Sivewright zegt ook, dat hij 't betwijfelt, of het parlementslid Van den Heever de beambten zou kunnen verstaan, wanneer hij ze uit Holland liet komen; jammer dat de heer Van den Heever hem niet dadelijk uit den droom heeft geholpen, door te verklaren dat elk Afrikaner een Hollander wel degelijk verstaan kan en omgekeerd ook. Wanneer zal men toch dat malle denkbeeld laten varen, dat 't Hollandsch van Nederland en van Afrika twee verschillende talen zijn?

Arme Transportrijders.

WAT BETEEKENEN DE TROEPEN?

(Van een Correspondent.)

Malmani, Z.A.R., 2 Juni, 1896.

De *quarantaine* langs de lijn wordt zeer scherp hier gehouden. Geen paard, ezel of donkey, wordt toegelaten de lijn door te gaan buiten de postkar van Mafeking naar hier, maar ze wisselt van trekdieren op de lijn, en zoo ook de transportwagens. Tot hiertoe is er hier in ons distrikt en de hier omliggende wijken geen dier bezweken aan de *runderpest*. Doch, we hopen van harte dat het zal spoedig beter gaan, dat de "pest" tot niet raakt, zoodat we weêr kunnen *karrewijen* en *transportrijden*, om nog weêr wat te verdienen, daar door de sluiting van alle wegen en beletting om met ossen te karrewijen, we niets kunnen uitrichten en verplicht zijn *nolens volens* thuis te blijven en te sukkelen zoo goed we kunnen. Voorwaar, we hebben nog nooit zulke moeilijke en zware tijden beleefd als nu! Ons gezaaide dat aan 't opkomen is, is veel belovend, en als we geen droogte of sprinkhanenplaag krijgen, hopen we een goeden oogst te krijgen, en het is zeer noodig, want granen, zoo als koren en mielies zijn net bijzonder duur en schaarsch, en vleesch is vreeselijk schaarsch in deze omstreken.

Het moet net vreeselijk moeilijk gaan op het groote transportpad naar Bulawayo. Van al de transportrijders zijn de ossen dood, en we hebben gister tijdingen van onze familie en verwanten en vrienden die weggegaan zijn om transport te rijden, dat ze het net zwaar hebben om te leven en sommigen hebben besloten te voet huiswaarts te keeren—mannen met hunne vrouwen en kinderen, daar zij geen voedsel meer te eten hebben en hun zuur-verdiende geld raakt op, en hun eenigste kans en raad is om terug te komen zoo goed zij kunnen. Zij kunnen niet eens hunne wagens verkoopen, daar zij geen aanbod krijgen en er zijn honderden van lege wagens langs den grooten weg naar Bulawayo. Een vriend van mij staat tusschen Gaberones en Palla (met zijne vrouw en twee kinderen, een daarvan een zuigeling, en zijne schoonzuster) met twee vrachtwagens, al zijne ossen (38) zijn dood, en de naaste *store* is 20 mijlen van hem af, en zooals we langs het pad vernemen, al de *stores* zijn uitgeput van voorraad!

Tusschen Mafeking en Ramoutsa is er evenwel een wemeling van troepen! Gaan zij Matabeleland toe? Wij hier op de grenzen betwijfelen het zeer! Rondom Mafeking is er eene wildernis van tenten, en een gedrang van ruiters en soldaten, van allerlei kleedij en soorten, en zij hebben ook een ordentelijk groot getal kanonnen bij zich! De Matabelelandsche oorlog is zoo te zeggen bijna op een eind. En te Mafeking zijn de rooies net parmantig met ons boeren!

We hebben een zeer milden winter. Alleen de nachten zijn koud.

4 Juni, 1896.

Laatstleden Maandag, den 1sten dezer, heeft de Transvaalsche politie op de grenzen hier op 4 plaatsen, 450 beesten doodgeschoten, benevens al de varkens en honden! Alles tezamen zijn hier in een maand tijd binnen de 1,150 beesten doodgeschoten. Maar één span ossen was ziek, doch de Transvaalsche politie heeft op order van de regeering al die speul beesten doodgeschoten! Drie groote transportrijders die van 10 tot 15 wagens op den weg hadden, hebben nu geen os meer op hunnen naam! Wat van ons allen zal worden weet ik niet, want wij krijgen geen schadevergoeding.

De Kaapsche regeering en onze regeering laten nu hier op de lijn twee groote dippen bouwen, welke als zij klaar zijn, door paarden, muilezels en donkeys zullen moeten gebruikt worden.

Verder, omtrent het telegram van den Kaapschen gouverneur aan dr. Leyds, over de troepen tusschen Mafeking en Ramoutsa, wij vragen allen onszelven wat beteekenen al die kanonnen, ruiters en paarden rondom Mafeking. Van tusschen Montsia's stad en Mafeking en langs de Moloppo, zijn het maar net tenten en tenten en tenten achtermekaar! Hoe kan men dus verklaren dat telegram van den hoogen commissaris, dat er maar net enkele soldaten en een paar maxims zijn? Is het niet misleidend, vraag ik u? Te Mafeking praten de Engelschen groot en zeggen dat die *rijdende ruiters*, uitgelezene troepen zijn, uitgezocht uit de allerbeste regimenten in Engeland; zij zijn *eerste-klas* schutters, en als het er op aankomt zullen zij van Transvaal en Vrijstaat een enkel breakfast maken!! Dit zijn de praatjes te Mafeking!

Invoer in de Zuid-Afrikaansche Republiek.

IN DE MAAND APRIL.

In de maand April van dit jaar is in de Zuid-Afrikaansche republiek ingevoerd voor een waarde van £1,076,182. Uit Europa werd ingevoerd *via* Natal voor £73,802, *via* Kaapkolonie voor £450,831, *via* Delagoabaai voor £165,572. De waarde van goederen uit andere landen ingevoerd *via* Natal was £6,025, *via* Kaapkolonie £14,058, en *via* Delagoabaai £7,605. Uit Natal zelf werd ingevoerd voor een waarde van £123,774, uit de Kaapkolonie voor £128,758, uit den Oranje Vrijstaat voor £78,052, uit Delagoabaai voor £27,705. De waarde van den totalen invoer van goederen gedurende de maanden Januari, Februari, Maart en April van dit jaar was £4,271,925. Boter werd uit Europa ingevoerd 23,810 lbs. ter waarde van £1,591, uit andere landen 3,390 lbs. ter waarde van £184, uit Natal 8,710 lbs., ter waarde van £583, uit de Kaapkolonie 33,870 lbs., ter waarde van £1,839, uit den Vrijstaat 12,020 lbs., ter waarde van £510, en uit Delagoabaai 790 lbs., ter waarde van £51. Eieren werden uit Natal, Kaapkolonie en Oranje Vrijstaat ingevoerd ten getale van 2,100, 25,130 en 5,540 dozijn respektievelijk, vertegenwoordigende een totale waarde van £2,726. Van een totaal van £26,444 voor gedistilleerde dranken leverde de Kolonie (n.l. eigen produkt) voor £5,020, en samen met het produkt van overzee voor £8,868, terwijl bovendien *via* de Kaapkolonie ingevoerd werd voor £4,577. Ingelegde en gedroogde groenten voor een waarde van £2,362, en versche groenten voor de som van £180 werden ingevoerd, daarvan leverde de Kaapkolonie voor £520 en de Vrijstaat voor £102, Natal voor £218. Van een totaal van £1,814 voor jams en konfijten ingevoerd leverde de Kolonie voor £527, de Vrijstaat voor £1, Natal voor £426 (deze getallen hebben slechts betrekking op het produkt der landen en niet op de uit Europa ingevoerde goederen). Aan kaas kwam uit de Kolonie voor £210, uit Natal voor £251, uit den Vrijstaat voor £7. Om andere artikelen zooals lekkers, lederwaren, enz., niet op te sommen, noemen we nog dat er uit Natal aan levende have werd ingevoerd voor £538, uit de Kolonie voor £5,020 (daarbij 101 paarden en ezels, 192 stuks groot vee, 2,588 stuks kleinvee, 2,220 pluimvee en 273 varkens). De Vrijstaat echter voerde in voor £46,798, en wel 6,814 paarden en ezels, 4,838 groot vee, 10,074 stuks kleinvee, 30,220 stuks pluimvee, 851 varkens.

Aan meel en graansoorten was de invoer £75,201, waarvan het grootste deel, n.l., voor een waarde van £25,862, uit den Vrijstaat kwam, voor £14,018 uit de Kolonie, voor £14,682 uit Natal, en voor £13,109 uit Delagoabaai. Tabak werd uit de Kolonie ingevoerd voor £1,900, uit een totaal van invoer van £3,035. Varkensvleesch werd ingevoerd voor £4,328, waarvan uit de Kolonie voor £1,680 kwam, en voor £289 uit den Vrijstaat. Visch kwam uit de Kolonie ter waarde van £1,300, zijnde het bedrag van den totalen invoer £5,163. Ingevoerde vruchten, versch, gedroogd en ingelegd hadden de waarde van £9,686, waarvan de Kolonie voor £4,811 leverde, de Vrijstaat voor £2,706, Natal voor £1,041, en Delagoabaai voor £98. Van een totaal van £12,360 voor wijnen leverde de Kolonie voor £3,873 wijn in Zuid-Afrika gemaakt, daarenboven andere wijnen, ter waarde van £1,322, terwijl bovendien voor £3,843 *via* de Kaapkolonie uit Europa ingevoerd werden.

TAALBOND EXAMINA.

Deze examina worden heden gehouden. Er zijn al tezamen 491 candidaten — omtrent 50 meer dan verleden jaar—als volgt verdeeld :—

Hollandsch	...	lagere afdeeling	256
"	...	hoogere "	149
Geschiedenis	...	lagere afdeeling	76
"	...	hoogere afdeeling	10
			491

Het examen wordt afgenomen op 35 verschillende plaatsen, waaronder twee in de Transvaal.

Wij wenschen de candidaten veel succes toe.

TELEGRAMMEN

OVERZEESCH.

BUITGEMAAKT en AFGEMAAKT

"SENTIMENT" EN BELANG.

SIR DAVID TENNANT AAN 'T LOLLEN.

Ontvangen en gepubliceerd 11 Juni, 1 n.m.

LONDEN, 10 JUNI.—(*Reuter.*)—Heel wat vee en rijkdommen zijn op de Dervischen te Suarda buitgemaakt, en 55 van je voornaamste Mahdistische emirs zijn gedood, gekwetst of gevangen genomen in het gevecht van onlangs.

Op een maaltijd ter eere van de afgevaardigden tot het koopmanscongres zeide hedenavond de heer Chamberlain dat als het rijk niet als vroegere zou te gronde gaan, de toekomst van de koloniën afhing. Eenheid was geen zaak van "sentiment" maar van belang.

Sir David Tennant, voor Afrika antwoordende, zeide dat, in weerwil van hetgeen onlangs aldaar gebeurd was, de handel er vooruitging, en verzekerde de aanwezigen dat het de loyale begeerte van Zuid-Afrika was om eendracht met het moederland te hebben.

ENGELAND EN DUITSCHLAND.

KOOPMANSCONGRES.

DE JAMESON ZAAK.

EEN PRAATJE VOOR DE VAAK.

Ontvangen en gepubliceerd 12 Juni,

LONDEN, 11 JUNI.—(*Reuter.*)—Vertegenwoordigers van het instituut der Britsche ingenieurs van scheepbouw brengen een bezoek aan Hamburg en Berlijn, waar zij hartelijk werden ontvangen. De Duitsche dagbladpers heeft een vriendschappelijker toon tegen Engeland in koloniale zaken aangeslagen.

Het congres der kamers van koophandel heeft als een compromis een besluit genomen tot snelle overweging der kwestie van nadere betrekkingen tusschen Groot - Brittanje en de koloniën, waarbij tevens er op wordt aangedrongen dat, als de koloniën er om vragen, de regeering een rijksconferentie zal beleggen.

Het voorloopig verhoor in de zaak van dr. Jameson en zijn officieren is heden hervat, en de getuigenissen toonden dat men zich voor den sluiptocht lang had voorbereid. De heer Friesbeek getuigde omtrent het nakijken van den inhoud van majoor White's koffers, die te Pretoria geopend werden, en in een waarvan een brief van Jameson aan White gevonden werd waarin de dokter zei: "ik ben zeker dat 26 December de dag zal zijn. Zijn er meer uniformen of paarden noodig, dan moeten zij van Stevens komen." Luit. Eloff beschreef zijn ontmoeting met dr. Jameson, en het verhoor werd verdaagd.

In het lagerhuis zeide de heer Chamberlain, in antwoord op een vraag van sir Edward Harcourt, dat de heer Rhodes geen macht had om hetgeen graaf Grey deed onder toezicht te houden of omver te werpen. Het hoofdgezag in Rhodesia was dus niet in den heer Rhodes gevestigd.

KAAPKOLONIE.

EEN GOEDE HAVEN.

OOST LONDEN, 10 JUNI.—(*Reuter.*)—De *Clan Fraser* en de *Oceana* liepen gisteren de rivier binnen.

HAVENZAKEN.

PORT ELIZABETH, 11 JUNI.—(*Reuter.*)—Een belangrijke vergadering is hedennamiddag gehouden in het kantoor der havencommissie, waar vertegenwoordigers van kamer van koophandel, de bootmaatschappij en de havencommissie vertegenwoordigd waren, om te bespreken wat men thans het gebruik der haven noemt. Het stelsel om aan zekere soorten van schepen voordeelen te geven, dat thans in de Kaapstad in werking is, werd gelezen, en daarop besloot men om eer dat men verder ging getuigenissen in te winnen omtrent het tot dus ver heerschende gebruik der haven en hoe men onder dit gebruik te werk gaat, met wenken omtrent de toekomst. Ook dat die conferentie zal handelen naar den regel thans bij gekozen comités van de wetgevende vergadering in zwang.

VERVALSCHING EN BOETEN.

PAARL, 12 JUNI.—(*Speciaal.*)—Een winkelier werd gisteren beboet met twintig shillings wegens overtreding van de wet op vervalsching van levensmiddelen, door Kaapsche (boeren) azijn te verkoopen die twaalf percent water bevatte. Voor de verdediging werd bewezen dat het artikel verkocht werd zooals het gekocht was en dat er geen bedrog bedoeld was. Appèl werd aangeteekend. Een kantienhouder werd ook tot een pond boete veroordeeld, wegens het verkoopen van brandewijn zeven-en-twintig graden onder proef. Men gevoelt dat deze vonnissen de industrie ernstig zullen benadeelen.

REGEN, BANKBESTUURDER EN EEN MOORDENAAR.

MALMESBURY, 12 JUNI.—(*Speciaal.*)—Prachtige regen viel den heelen nacht.

De bestuurder van de African Banking Corporation alhier, de heer Jan Louw, is bevorderd tot bestuurder van den Paarlschen tak van denzelfden bank. Hij vertrekt morgen van hier met vele goede wenschen.

De moordenaar, Henry April, werd hedenmorgen in een motregen opgehangen.

SLECHTS MAILBOOTEN EERST GEHOLPEN.

OOST LONDEN, 12 JUNI. — (*Reuter.*) — Het havenbestuur ontving gisteren een brief van de bootmaatschappij, het bestuur berichtende dat in de toekomst slechts werkelijke mailbooten van de week voorkeur zullen hebben in het ontschepen.

NIEUWS UIT OUDTSHOORN.

OUDTSHOORN, 12 JUNI. — (*Reuter.*) — Doordringende regens zijn in het geheele distrikt gevallen.

De heer John Walker had dezen morgen een onderhoud met de kamer van koophandel over spoorwegen, vooral een plek voor een station. Hij is nu overtuigd dat door een afwijking in de Montagu pas route het leggen van een lijn naar Mosselbaai over George uitvoerbaar is, en met zekere concessies en verbeteringen in het landen aan de haven zal hij een tender indienen voor dit deel der lijn. Hij gaat morgen naar Mosselbaai.

BEZOEK AAN HET SOLDATENKAMP.

EN NOG WAT.

VRIJBURG, 12 JUNI.—(*Reuter.*)—Twee afgevaardigden van de Transvaalsche regeering, handelende op aanbod van den hoogen commissaris, hebben Mafeking bezocht en zijn officieel door het kamp geleid. Zij gaven hun verwondering te kennen dat ze zoo weinig troepen en geen kanonnen vonden.

Een tak van de Zuid-Afrikaansche "league" is in Mafeking opgericht.

De Vrijburgsche kamer van koophandel is tegen het verleggen van de Kurumansche mail route van Vrijburg naar Campbell.

SCHEEPS- EN HANDELSZAKEN.

EEN GEVOEL VAN VERLICHTING.

PORT ELIZABETH, 12 JUNI.—(*Reuter.*)—Nog een verkooping van beschadigde vracht, geland van de *Queen Victoria*, werd heden gehouden en ondanks het natte weder waren velen tegenwoordig en werden uitstekende prijzen verkregen.

Pogingen werden heden gedaan om het gestrande schip de *Queen Victoria* op te ligten. Tot nog toe zijn zij ten deele geslaagd, daar de stoomboot langzaam schijnt te rijzen.

Een goede, doordringende regen, viel gisteren en heden en houdt nog aan.

Er is een algemeen gevoel van verlichting hier sinds de loslating der vier hervormers.

Z.-A. REPUBLIEK.

RECHTER DE KORTE.

PRETORIA, 11 JUNI.—(*Reuter.*)—Het onderzoek in de De Korte zaak is hedennamiddag weder voortgezet, en Rouillot legde op nieuw getuigenis af. Hij gaf daarbij zijn gevoelen te kennen dat rechter De Korte's eigendom thans veel meer waard is dan toen het verband er op gelegd werd. De heer Juta, griffier van het hooge gerechtshof, gaf getuigenis omtrent een aanzoek op 18 Januari 1893 tijdens den dood van den heer Hermann Eckstein ten huize van rechter De Korte gedaan; maar voegde er bij dat het een gewone zaak was voor rechters om thuis aanzoeken toe te staan als er haast bij was. Rechter De Korte erkende voor £600 maar ontkende ooit voor £200 op Eckstein getrokken te hebben. Hij erkende 100 Rand aandeelen van Phillips ontvangen te hebben, waardoor deze zich zijn schuldenaar erkende, en ook een vroegere schuld van £750 zonder hypotheek. Nadat dr. Coster voor den staat, advokaat Wessels voor de verdediging het woord had gevoerd, zeide de hoofdrechter dat later een geschreven uitspraak zou gegeven worden.

JOHANNESBURG IN GLORIE.

KAFFERS GESTIKT.

JOHANNESBURG, 11 JUNI. — (*Reuter.*) — Het bericht van het ontslag der vier werd hier met groote voldoening ontvangen. De beurs ontwikkelde terstond groote bedrijvigheid, met heel wat koopers en blijkbare verbetering der prijzen.

Twee kaffers zijn gisteren gestikt omdat zij in hun kamer houtskool hadden laten branden.

BURGEMEESTERS AAN HET SMULLEN.

PRETORIA, 12 JUNI. — (*Reuter.*) — Nu Zuid-Afrika zich te Pretoria bevindt hebben de burgers van Pretoria het gepast geacht hun bezoekers op een feestmaal te onthalen, dat gisterenavond met groot succes plaats had. De heer T. W. Beckett stelde als voorzitter de gezondheid in van den president, die met groote geestdrift gedronken werd. De heer Bourke dronk den toast op de gasten, die netjes beantwoord werd door den heer Smart, vice-burgemeester der Kaapstad, zijnde het eind zijner toespraak dat de familie bijeen was gekomen en dat in het belang van Zuid-Afrika dit niet de laatste zamenkomst moest zijn, want in het belang van den handel zouden zij nog dikwijls moeten bijeenkomen om den tempel te bouwen waar allen naar uitzagen. Hij vertrouwde dat men op nieuw elkander zou ontmoeten om welwillendheid tusschen, en voorspoed van, alle inwoners van Zuid-Afrika te vermeerderen. Andere vertegenwoordigers antwoordden insgelijks.

De meeste burgemeesters zijn heden naar Johannesburg vertrokken, waar zij morgen op een maaltijd zullen onthaald worden.

GEARRESTEERD.

JOHANNESBURG, 12 JUNI.— (*Reuter.*)—Een machinist te Langlaagte is gearresteerd in verband met het ongelnk van eenige dagen geleden, waarbij een blanke en een kaffer zijn omgekomen.

DE HERVORMERS.

DE BELHAMELS LOSGELATEN.

PRETORIA, 11 JUNI.—De uitvoerende raad heeft de loslating vergund van de vier belhamels hervormers, op betaling van een boete van vijfen-twintig duizend pond of 15 jaar verbanning.

DE VIER.

PRETORIA, 11 JUNI.—Te 20 minuten vóór vijven hebben de vier hoofden der hervormers den tronk verlaten, met vreugde ontvangen door een groot aantal vrienden. De heer J. H. Hammond is met den trein van zessen naar den Rand vertrokken. Te vijf ure wilde kolonel Rhodes zijn woord van eer niet geven in zake politiek enz. Speurder Waldeck zal hem over de grenzen brengen. Er loopt een gerucht dat hij toch nog heeft geteekend, maar dit is niet officiëel bekend. Een ander gerucht houdt in dat hij naar Egypte gaat. Heden namiddag hebben de afgevaardigden van het zuiden in massa hun opwachting gemaakt bij den president, en zhed. bedankt voor zijn uiterst groote lankmoedigheid.

JODENLAWAAI.

JOHANNESBURG, 12 JUNI.—De heeren Lionel Phillips en Farrar werden met groote geestdrift ontvangen bij hunne verschijning in de stad hedenmorgen. Zij werden schouderhoog in de beurs gedragen, waar de beurstransacties voor het oogenblik gestaakt werden, daar de zaal binnengedrongen werd door lieden, niet tot de beurs behoorende, ondanks de inspanning der deurwachters. Beide populaire hervormers maakten een gevoelvolle speech, het publiek voor zijn hartelijke ontvangst bedankende.

EEN FRAAIE REDEN.

PRETORIA, 12 JUNI.—Kolonel Rhodes, die weigerde te teekenen de onderneming in zake politiek op grond dat hij een Britsch officier was en zich niet kon verbinden, werd door detectief Waldeck naar de grenzen gebracht in den Kaapschen mailtrein van gisteravond. Hij gaat naar Kaapstad.

DANKBETUIGINGEN.

PRETORIA, 12 JUNI.—Dr. Leyds heeft het volgende telegram ontvangen van den heer Schreiner, gewezen prokureur-generaal: "Wees zoo goed aan den staatspresident en den uitvoerenden raad mijn nederigen dank over te brengen bij de vele andere erkenningen van grootmoedigheid en lankmoedigheid, optieuw betoond aan de nu losgelaten gevangenen. Wij waardeeren ten zeerste dit bewijs van goedheid."

Een telegram van op prijsstelling van de handelwijze der regeering, in vriendelijke bewoordingen, is ook ontvangen van de Kimberley kamer van koophandel.

Het Natalsche Parlement.

(Reuter-telegram.)

PIETERMARITZBURG, 11 JUNI.—De wetgevende raad heeft de begrootingswet door het comité gehaald. In de vergadering is voor de tweede maal gelezen de wet op de agenten van naturellen-arbeid, en die op de veeziekten om de regeering, bij het uitbreken der runderpest alhier, meer macht te geven. De wet ter wijziging der geneeskundige is door het comité gegaan.

TANDEN, TANDEN, TANDEN, Ten gevolge van een vraag door het publiek naar goed, goedkoop tandheelwerk is de heer NOLAN bereid kunstTanden te leveren tegen 5s. per stuk en een komplet stel, boven en ondertanden voor £5 5s. 0d. Tandentrekken zonder pijn. Alles wordt gewaarborgd. Adres Heynes, Mathews, Nieuwe gebouwen, 40 Adderleystraat, Kaapstad.

Vrijstaatsche Volksraad.

[*Reuter-telegrammen.*]

BLOEMFONTEIN, 11 JUNI.—De volksraad heeft besloten de regeering te gelasten om de Kaap, Natal en de Transvaal tot een tolverbondconferentie uit te noodigen, ten einde de bestaande conventie omtrent het tolverbond te wijzigen. Tot vertegenwoordigers, van den Vrijstaat zijn aangesteld de heeren Van der Post, Fraser, McFarlane, Kijnveld en Grobler.

Transvaalsche Volksraden.

(Reuter-Telegrammen.)

PRETORIA, 11 JUNI.—In den eersten raad werd geen werk der wetgeving verricht. In den tweeden ging het rapport van den minister van het mijnwezen door, die aan het eind zijn smart te kennen gaf over de disloyale houding der Johannesburgers. Daarop sprong de heer Geldenhuis, lid voor Johannesburg, op om te verklaren dat hij het hiermee zeer oneens was, daar slechts een klein deel der bevolking in het gebeurde betrokken was.

PRETORIA, 12 JUNI.—In den volksraad werd besloten een oorlogsbelasting van £1 per honderd morgen en £5 per erf te heffen, de belasting te leggen op alle eigendom behoorende aan compagnies, syndikaten en personen in 't buitenland gedomicilieerd, met uitzondering van burgers, die in geval van oorlog kunnen opgeroepen worden. Betreffende een tweeden staatssecretaris voor binnenlandsche zaken werd op aanbeveling van den uitvoerenden raad besloten de zaak te laten vallen.

De weduwe van wijlen generaal Smit werd het salaris van haar overleden man voor zes maanden toegekend.

Petitie—Kamers van koophandel.

Pretoria, Z.A.R., 5 Juni. 1896.

Aan zijn hoogedelen
den staatspresident
en de edel achtbare heeren
leden van den uitvoerenden raad
der Zuid-Afrikaansche Republiek.

De memorie van de vereenigde kamers van koophandel van Zuid-Afrika, zijnde speciaal persoonlijk vertegenwoordigd door de volgende afgevaardigden, namelijk:—Van het generaal uitvoerend comité van Kaapstad, L. Wiener, L.W.V., president van de vereenigde kamers, de weled. D. P. De Villiers Graaf, L.W.R. lid van het uitvoerend comité; van den Oranje Vrijstaat, van de ingelijfde kamer van koophandel, H. T. Gill, lid van de firma Fichard & Cie; A. Witt, lid van de firma Blaine Witt & Cie; van de kamer van koophandel te Durban, E. Munder; van de kamer van koophandel te Johannesburg, W. F. Lance en T. W. Dukes; van de kamer van koophandel te Pretoria, Edmund Francis Bourke voorzitter, en Karl Frederick Wolff vice-voorzitter.

Zijnde zij speciaal daartoe gemachtigd door de kamers van koophandel der verschillende staten en kolonien en vertegenwoordigende de groote handelsbelangen van geheel Zuid-Afrika.

Geeft met den meest verschuldigden eerbied te kennen:—

Dat wij eerbiediglijk voor uhooged. en uwe hooge vergadering verschijnen met het doel u onze verzekering te geven van den hoogen prijs waarop de handelskringen van Zuid-Afrika de genade en grootmoedigheid stellen welke uhooged. en uwe hooge vergadering bewezen hebben door zoovelen van de politieke gevangenen te ontslaan, waardoor het publiek vertrouwen, waarop alle bezigheids- en handelszaken hun bestaan bouwen, grootendeels hersteld zijn geworden.

Het is ons verder opgedragen eerbiediglijk ter kennis te brengen van uhooged. en van de andere edelachtbare leden van den uitvoerenden raad dat, aangezien de ontwikkeling van de handels-aangelegenheden van Zuid-Afrika, grootendeels afhangt van de bewaring van vrede, vriendschap en wederzijdsch vertrouwen en van het gevoel van veiligheid dat daardoor aan kapitaal gegeven wordt, en aangezien bovendien de tegenwoordige tijd een is waarin de boerderij zwaar te lijden heeft door plagen en rampen, door de droogte, de verwoestingen van sprinkhanen en het verschijnen van de verschrikkelijke runderpest veroorzaakt, en het noodzakelijk is voor de welvaart van alle gemeenten in Zuid-Afrika dat er geen enkel beletsel moge zijn in den weg van algemeene zamenwerking van allen tezamen voor het tegengaan van deze onheilen.

Zoo nemen wij derhalve de vrijheid uw hooged. vergadering te naderen met het eerbiedig verzoek dat uhooged. en de edelachtbaren dezelfde grootmoedigheid zullen volgen in het behandelen der zaak van die politieke gevangenen die thans nog in hechtenis zijn, en daardoor uw grootmoedige taak van amnestie zult volbrengen, al hetgeen grootendeels zal strekken tot het herstellen van eenheid van gevoelens, tot het uit den weg ruimen van alle voorwendselen tot ontevredenheid, terwijl toch het gezag van de Zuid-Afrikaansche Republiek ten volle gehandhaafd zal zijn.

HETWELK DOENDE ENZ.

Clanwilliam Wijk No. 6.

(Van een Correspondent.)

Vergun ook mij dat ik u wat vertel van deze wijk en omliggende plaatsen; anders kunnen wij ligt vergeten worden, omdat hier geen correspondent is die alles vertelt.

Het blijft hier op sommige plaatsen maar zeer droog, zoodat sommige boeren, die niet water hebben om te leiden, nog maar zeer min geploegd hebben, en anderen hebben maar zoo droog moeten krappen met zoo een geloof dat als het regent, en het water komt met de rivier dan nat te leiden dat het kan opkomen.

De karroo die niet zoo heel ver van hier is, is bij streken mooi; daar heeft het op sommige plaatsen zeer veel geregend. Bij Zoutpan was een verspoeling; van een woonhuis is een gedeelte ingestort, zoodat het water kon uit het huis nemen wat de vluchtende bewoners achtergelaten hadden, want zij moesten vluchten om het leven te redden. Sommige tafels zijn omtrent 20 mijlen ver opgespoeld of vastgedreven; ik weet niet of alles al gevonden is; koren en meel was ook weg gespoeld; het meel in zakken maar koren was op zolder, en toen de muren vielen moest de zolder ook het zijne geven. Het meel is opgespoeld en ook al gevonden. Uit het andere gebouw of woonhuis hebben de menschen ook moeten vluchten, maar er is niet zooveel schade want het gebouw is staande gebleven; door een voorzichtig man gebouwd.

Met den distrikteraad gaat het deser dagen goed, er wordt wel soms door een of ander lid een uitdrukking gemaakt, zooals laatst een zeker mijnheer raadslid het waagde om het publiek Jack, Tom en Harry te noemen doch het was ook maar een kort proces, want de voorzitter is de rechte man op de rechte plaats; hij maakt alles recht.

Wij zijn daarmee bevoorrecht boven veel andere gemeenten, wij hebben onzen leeraar en wij hopen ook niet dat hij hier zal weggeroepen worden door anderen gemeenten; tot nog toe is hij altoos verschoond gebleven.

HOOFDPIJN,
RUGPIJN,
INDIGESTIE,
WINDERIGHEID,
ZUUR EN LEVERKWAAL,
PROMPT GENEZEN DOOR CLEMENTS TONIC.

DE GROOTE HERSTELLER VAN DE AFGEMATTE NATUUR.

De heer W. H. Clarke, 205 Richardsonstraat, North Carlton, Victoria, schrijft op 21 Januari, 1896:—Met groot genoegen en voldoening schrijf ik ten getuigenis van de goede eigenschappen van uw wonderlijk Clements tonic. Want ik ben een groot lijder geweest aan indigestie, leverkwaal, en algemeene verzwakking, en had symptomen van geelsucht; na verschillende dokters geraadpleegd, en veel geld aan medicijnen besteed, en ook homoiopathy en patente medicijnen geprobeerd te hebben, had ik mij, daar ik voelde dat ik bij den dag zwakker werd, zelf opgegeven. Niet wetende wat te doen besloot ik als laatste middel Clements tonic te proberen, dat naar mijn meening "toover tonie" moest heeten, want het werkte terstond als een toovermiddel op mij. Pas had ik het eenige dagen gebruikt of ik begon de goede uitwerking te gevoelen, en de geneeskracht ervan te ondervinden. Ik zal het oprecht aanbevelen aan alle lijders, van welke kwaal ook, want ik kan bevestigen dat het even zeker neuralgie, tandpijn en hoofdpijn genezet, als het het voor mijn familie gebruikt heb sedert ik het eerst leerde kennen, en ik zal het steeds in huis houden, en het bekend maken aan alle vrienden en vragers met de hoop het lijdend publiek te helpen, zooals het mij genogen doet te kunnen zeggen dat het mij en mijn familie geholpen heeft. Ik ben zeker dat een bottel dikwijls de kosten van een dokter en medicijnen zal uitsparen. U een lang leven en voorspoed toewenschende voor het verschaffen van zulk een geneesmiddel, ben ik, de uwe, W. H. Clarke.—[ADV.]

EMBOKOTWA.

Van Onzen Correspondent.

(Xalanga), Tembuland, 6den Juni, 1896.

Sedert 't begin van Mei hebben wij hier een zeer aangenaam klimaat; 't is nog niet zoo koud geweest als in andere jaren, en ook is het veld nog niet zoo verdroogd, dus zijn de kudden niet vermagerd, doch op vet vee kunnen we ook niet roemen, daar de arme dieren beginnen te treuren zoodra de wintermaanden daar zijn, en het fraaie zomergras verdwijnt.

Het is zeer verkwikkend nu en dan een zachten zomerregen te hebben, en den hebben wij ook ruimschoots ontvangen. Een correspondent van de "*Midland News*" is ten volle recht als hij schrijft dat inwoners van Xalanga "op een prachtig klimaat leven," doch hoe kan hij schrijven dat zij "op een beetje mielies leven?" Onze menschen zijn zeer gezond, zelfs de ouden onder hen, en "één beetje mielies" kan hen toch niet zoo 'n voorrecht schenken. Ons land is niet een "overvloeiende van melk en honig," doch waarlijk ook toch niet van mielies alleen!

Zondag l.l., zijnde de laatste rustdag in de maand, werden wij geleid door onzen leeraar. Maandag morgen vóór de eerwaarde terugging naar huis, bevestigde hij nog eerst drie paren in 't huwelijk; dus zien wij dat Embokotwa dien dag weer feest heeft gevierd.

Nu iets over onze C.M.R.—Voor omtrent twee weken geleden was hier in de buurt een boel kaffers aan 't bierdrinken (bier gemaakt van "*een beetje mielies,*") en zoo als gewoonlijk, nadat de vreugde voorbij was, en bierpot ledig was,—de geest in den man,—vond er een hevige "fight" plaats. Hiervan was het gevolg dat een kaffer-jongen bijna dood geslagen werd; zijne beide sleutelbeenderen waren gebroken, en hij had ook nog vele andere wonden aan hoofd en lijf. Gewag werd toen gemaakt aan den voorzitter van onzen board, en laatstgenoemde heer zond woord aan den veldkornet om de C.M.R. op de been te krijgen, doch hij ontving het antwoord dat die mannen ook voor het werk onbekwaam waren, daar zij ook in de nabijheid van de bottels hadden verkeerd. De kwaaddoener is gevloden, de arme gewonde was in bedenkenlijken toestand, en de C.M.R. maken als of zij er niets van weten of zijn zij aan het werk? Als zij maar Pondoland ingezonden worden als er weer oproer komt.

Nog een klacht over de jingoes; wij hadden hier een rifle bende die aan haar hoofd eenen jingo had. Ammunitie was toen verkrijgbaar tegen een lagen prijs, een voorrecht dat velen in staat stelde zich als knappe schutters te vertoonen. Doch die kapitein is eenigen tijd geleden uit de voeten geraakt en nam de "treasury" met zich; hij is nu niet veilig; op een volgende keer zal ik nog iets meer over hem schrijven, laten wij eerst zien wat ervan worden zal. Wat moet nu gedaan worden om ammunitie te bekomen? Bijna allen hier zijn gewapend met vuurwapens, maar waar is het vuur? Hoe zal het nu gaan als de "Tamboekies" in oproer komen? Men kan in zoo 'n tijd, n.l. van oproer, ammunitie bekomen, maar het naast is te Dordrecht, twaalf uren heen en terug, en 't is nog te betwijfelen of er genoeg zal zijn.

Ditmaal klagen wij, doch hopen dat het de volgende keer niet noodig zal zijn. Van zaken te Indwe weet ik niet veel, doch ik weet dit, dat de nieuwe spoorweg niet te veel gemak is voor de inwoners alhier. Iemand, wien de zaken beter bekend zijn dan mij, schrijft het volgende:

"Te Indwe was eene verkooping van erven, maar jammer te zeggen dat ze zoo duur verkocht werden. Uit het volgende bleek het duidelijk waarom: op den morgen van de verkooping en in hetzelfde vertrek waar de verkooping geschiedde, stonden ook gereed verscheidene soorten van drank, zoodat men dronk en kocht tegelijk. De uitslag daarvan was, dat men kocht en voor zoo een hoogen prijs, en toen de wijn uit den man was, hij spijt had van zijnen koop.

Zulk eene verkooping is waarlijk onwettig en ik ben verwonderd dat het gouvernement zulks kan dulden. Het einde van alles was een hevig gevecht tusschen de beschonken blanken. Indwe is werkelijk en waarlijk erger dan Johannesburg in 't begin gewest is. Ook de spoorlijn is van nul en geene waarde voor het publiek en omliggende distrikten; want het goederentarief is zoo hoog, dat het beter betaalt per transportwagen de goederen te krijgen van Queenstown, Sterkstroom of Molteno. Dus schijnt het dat de compagnie de lijn voor haar eigen gebruik gemaakt heeft en niet voor het publiek, en toch is de lijn door publiek (gouvernements) geld gebouwd. Ik hoop alleen dit, dat het gouvernement de lijn spoedig zal overnemen.

Ziekte onder de Sprinkhanen.

Een door den gouvernements entomoloog, den heer C. P. Lounsbury, uitgegeven stuk over bovengenoemd onderwerp zegt dat terecht de aandacht van het publiek gevestigd wordt op alles wat helpt om een eind aan de sprinkhanen te maken. Evenals dieren en menschen, zijn insekten aan ziekten onderworpen en soms zijn de menschen er in geslaagd door kunstmatige voort planting der ziekte, de ziekte van praktische waarde te maken. Onder de sprinkhanen zijn niet alleen hier ziekten opgemerkt. Fransche schrijvers maken gewag van drie onder de treksprinkhanen (*acridium peregrinum*), die Algerië bezoeken, en in andere landen is er een die bekend is andere soorten te dooden. De rooivlerk sprinkhaan wordt aangetast door een ziekte veel gelijkende op de laatste en de eer der ontdekking daarvan komt toe aan den heer A. W. Cooper van Richmond, Natal, die nu nog de zaak onderzoekt om te zien of men er geen praktisch gebruik ter uitroeiing van zou kunnen maken. In streken als de Transkei, Swellendam en Uitenhage heeft men later hetzelfde opgemerkt, en waarschijnlijk vindt men het in andere distrikten ook. Wat de heer Cooper reeds bewezen heeft is dat de ziekte kunstmatig gecultiveerd kan worden, dat ze doodelijk is en zeer besmettelijk. Onder groote zwermen doet ze dan ook de meeste schade. Een kwestie is het echter of vochtige lucht en nat weêr medehelpen om de ziekte te bevorderen; in Natal en Swellendam volgde het uitbreken er van op zware regens. Het zou echter goed zijn als boeren deze zaken willden helpen onderzoeken en waarnemingen doen. Dr. Schönland is van opinie dat men de ziekte verspreiden kan door een glas vol zieke sprinkhanen in stukken te scheuren en in een emmer water te roeren, en dat water te sprenkelen over sprinkhanen als ze 's avonds bij elkaar in klompen zitten. Hij heeft het echter zelf niet op de proef gesteld en dus is het niet zeker of het plan zal helpen. Wat men echter zou kunnen doen is zieke sprinkhanen te verspreiden onder gezonde. De ziekte zelf wordt door dr. Schönland beschreven als volgt: nadat de sprinkhanen er door aangetast zijn, verschijnen er na een tijdje een aantal dingen als haartjes op het lijf, en aan het eind daarvan zijn kleine bolvormige lichaampjes. Als deze rijp zijn, worden ze met merkwaardige kracht afgeworpen en als ze op een geschikt voorwerp vallen, rijpen ze en ontwikkelen zoodat ze de sprinkhanen dooden. Deze lichaampjes worden in nog al groote getalen geproduceerd, en aldus bombardeert een klein aantal zieke sprinkhanen op een gezonde zwerm met noodlottige gevolgen voor allen die getroffen worden." Dr. Black van het bacteriologisch instituut te Grahamsstad heeft de zaak met Dr. Schönland onderzocht en zegt dat hij er in slaagde den fungus te cultiveeren, en daarmede werden sprinkhanen ingeënt; het gevolg was dat ze siek werden. Over de praktische resultaten van de ontdekking wil hij echter geen opinie geven.

EENE REIS OM DE WERELD in tachtig dagen zal ondenkbaar lang wezen, zoodra wij de 20e eeuw zijn ingetreden. Als de groote Siberische spoorweg voltooid zal zijn—men hoopt, dat die op 1 Januari 1900 geopend kan worden—dan kan een reis om de wereld binnen de veertig dagen volbracht worden. Iemand vertrekt b.v. van Londen over Ostende en Berlijn naar St. Petersburg, waar hij binnen 45 uren is aangekomen. Daar vindt hij den Siberischen trein gereed staan, die den weg van 10,000 kilometer naar Port Arthur in 250 uren afegt, zoodat de reiziger aldaar aankomt 12 dagen en 7 uren na zijn vertrek uit Londen. Van Port Arthur vaart hij met een snelvarende stoomboot in 7 dagen naar San Francisco en van daar komt hij met gemak binnen den genoemden tijd te Londen terug. De groote brug voor den Siberischen spoorweg over den Irtisch, bij Omsk, is nu voltooid. Die brug is 680 meter lang. De ijzeren bovenbouw, door zeven groote pijlers gedragen, ligt 18 meter boven den waterspiegel en de pijlers staan 15 à 16 meter onder water, zoodat zij in 't geheel 34 meter hoog zijn.

CORRESPONDENTIE.

[DE REDACTIE STELT ZICH NIET VERANTWOORDELIJK VOOR DE GEVOELENS ZIJNER CORRESPONDENTEN.]

HALVE AFRIKANERS.

Rietfontein, 1 Juni, 1896.

Aan den Redakteur van den Zuid Afrikaan vereenigd met Ons Land.

Mijnheer,—Sints Januari, 1896, zijn wij over veel niet alleen verontwaardigd, maar ook te dikwijls bitter teleurgesteld geworden. En van dat onze geëerde wetgevende vaders bijeenkwamen in onze hoofdstad om het voor-en nadeel van ons land en volk te bespreken hadden wij met gespannen aandacht ons aller harten op hen gevestigd. En toen wij de aanspraak van den heer J. X. Merriman lazen toen overtuigden wij ons er van dat er nog Engelschen zijn die weten en niet schromen om, zonder aanzien des persoons, recht tegen onrecht te verdedigen. Het is niet noodig te zeggen dat wij niet alleen in onze harten lekker voelen over het rechtzinnig uitgesproken oordeel van onze getrouwe, rechtgeaarde Afrikaner parlementsleden, maar wij roepen hen toe met hoogachting: gij zijt waardig en respekteert uwe positie en verantwoordelijk vertrouwen dat in u gesteld wordt.

Maar ach, hoe jammer te zeggen, dat een gloed van schaamte en verontwaardiging ons door de harten trilde toen wij de aanspraken van sommigen nalazen. Gewis als zij hunne kleuren zelfs konden gissen dan vreezen wij voor het ergste.

Uw correspondent, "Onbegunstigd door Rhodes," heeft zeer gezonde en puntige vragen gedaan aan den heer Louw, en wij zullen op zijne antwoorden uitzien, d.i. als hij ten minste niet te licht bevonden wordt die te beantwoorden. De heer Louw is niet alleen halfhartig om rondborstig te zeggen wat een eerlijk en rechtzinnig man zeggen zou, maar het is hem verkieslijker, volgens zijne verdediging in uwe uitgave van 28 laatstleden, om u, waardige heer redakteur, op uw rechtslievend oordeel over de bende roovers, dan den heer Rhodes, de spil van het geknoei, het kanaal van de bezoering aan de kaak te stellen. En waarom? Wellicht omdat gij uw volk respekteert, uw land liefhebt en omdat u recht tegenover kwaad verdedigt. De heer Rhodes is rijk en heeft invloed gekocht en kan het nog doen. En hoe velen zijn er niet die schaamteloos genoeg zijn voor geld land en volk te verraden.

Ten slotte, geachte heer redakteur, was er ooit een kans voor *Ons Land* om ondersteuning door ware Afrikaners en rechtzinnige kolonisten te krijgen dan is het onder uw redakteurschap, en wij weten dat gij u niet zult laten omkoopen noch bang maken. En mocht het misschien wezen dat de direkteuren van *Ons Land* u willen bewegen om te schrijven zooals de heer Louw wil, neem uw ontslag en wij zullen toonen dat wij niet te doen hebben met half- en lafhartigheden, nog minder om geld of vuil gewin, maar om de eer en het recht van het Afrikaansche volk in het bijzonder, en voor de belangen van de Zuid-Afrikaansche bevolking in het algemeen.

Houd moed, strijd voor recht en onderdruk het kwaad; ja, indien mogelijk, genees de lauwhartigen.

Met achting,
De uwe,
N. A. J. VAN RENSBURG.

[In een later schrijven wordt minister Faure hard gecritiseerd om zijne houding in de brandziekte zaak.—RED. *Ons Land.*]

OVER DE BRANDZIEKTEWET.

Aan den Redakteur van de Zuid-Afrikaan vereenigd met Ons Land.

1 Juni 1895.

Mijnheer,—Ik zou u niet lastig vallen in dezen drukken tijd, doch ik voel mij gedrongen mijn grootste verwondering uit te drukken over het gedrag van de tegenstanders der brandziektewet. Ik was in den beginne ook wel een tegenstander der wet, doch was niet zoo bekrompen om mij zoo maar zoo door een malle agitatie te laten medesleepen. Heel wat petities werden mij ook ter teekening aangeboden; doch ik weigerde, en wilde eerst zien in hoeverre het mogelijk was brandziekte uit te roeien. Ik ben nu tot de conclusie gekomen dat als men *wil*, men de brandziekte kan tegenhouden—uitroeien kan ik nu nog niet zeggen—maar dan moet men op de rechte manier te werk gaan. Onze oude gewoonte om schapen te dippen, en weer in dezelfde kraal te jagen, moet geheel afgeschaft worden. Men kan zijn schapen dood dippen, doch zonder een verandering van kraal te maken zal het dippen maar net voor een tijdje helpen. Dan heeft men in mijn distrikt ook een slechte gewoonte om alleen de oogenschijnlijk aangetaste dieren te dippen, terwijl de luis zich op de schoone dieren bevindt, en weldra weer de heele troep besmet.

Nu verwonder ik mij ten zeerste over de toespraken van de heeren Van Zijl, Le Roex en nog meer. De heer Van Zijl zegt schapenbrandziekte steekt niet aan, terwijl de heer Le Roex beweert dat de springbokken de ziekte verspreiden en een wet dus niet helpen zal. Hoe moet men nu dit verstaan?

De heer Venter verdeelt de inspekteurs in drie klassen, maar men kan de parlementsleden ook in twee klassen verdeelen. De eene partij die naar hun beste weten handelen, en de anderen die maar al te bang zijn om hun baantje te verliezen en den grootsten onzin debiteeren om maar slechts in een goed blaadje bij hun gewetenlooze kiezers te blijven. Mochten wij maar meer mannen in het parlement hebben als de heer A. S. du Plessis, die ronduit verklaart dat hij zich niet als een instrument wil laten gebruiken!

De uitdrukking van den heer Van der Vijver dat de inspekteurs niets beteekenen, past ook geen ordentelijk mensch, en nog minder een L.W.V. Als het zoo is dat er inspekteurs zijn die niet deugen, waarom heeft men dan niet dezulken gekozen die in het oog van den heer Van der Vijver iets beteekenen. Men had toch immers kans hiertoe. De regeering

Vervoer van benoodigdheden naar Vuurtorens.

TENDERS zullen ontvangen worden door den Controleur en auditeur generaal, Kaapstad, tot op Woensdag, 17 Juni, 1896, om 12 uur, voor het vervoer van olie en andere benoodigdheden van Kaapstad naar de ondergemelde vuurtorens, gedurende het jaar, eindigende 30 Juni, 1897.

Nl. Cape Point vuurtoren
Kaap L'Agulhas „
Point Danger „
Simonsstad „

Tenderaars moeten den prijs tegen per 100 lbs., opgeven:

Minimum vracht 4,000 lbs.

De laagste of eenige tenders zullen niet noodzakelijk aangenomen worden.

Vormen voor tender en verdere bijzonderheden kunnen op aanvrage verkregen worden bij den magazijnmeester, Caledonplein, Kaapstad.

Jos. Newey,
Hoofdinspekteur,
Publieke werken.

Kantoor voor publieke werken,
Kaapstad, 21 Mei, 189 .

Departement van Publieke Werken.

AAN BOUWMEESTERS.

TENDERS worden gevraagd voor het oprichten van een nieuwen Tronk te Murraysburg.

Bestek en teekening kunnen gezien en verdere informatie verkregen worden aan het kantoor van ondergeteekende, aan het Resident Magistraats Kantoor te Murraysburg, en aan het kantoor van den Distrikt Inspekteur van Publieke Werken te Port Elizabeth.

Tenders gemerkt "Tenders voor den Murraysburgschen Nieuwen Tronk" zullen door den Kontroleur en Auditeur-Generaal ontvangen worden tot op Donderdag, 25 Juni, 1896 om twaalf uur.

Tenderaars moeten twee voldoende borgen leveren voor de uitvoering van het kontrakt en die borgen moeten den tender teekenen.

De laagste of eenige tender zal niet noodzakelijk aangenomen worden.

H. S. GREAVES,
voor den Hoofdinspekteur.

Departement van Publieke werken,
Kaapstad, 3 Juni, 1896.

DEVIATION OF ROAD.

NOTICE is hereby given in terms of Sec. 152 of Act 40 of 1889 that it is the intention of the Divisional Council of Van Rhyn's dorp to apply to His Excellency the Governor to proclaim the undermentioned deviation of the Branch Road between Van Rhyn's dorp and Namaqualand, viz.

To declare the old Road as closed from the beacon marked 1. of the Van Rhyn's dorp village Commonage, North of the Van Rhyn's dorp Church building along the North Western Commonage line to the most Northernly Beacon of the said Commonage and marked H. whence the deviation will cut into the existing road to Namaqualand on the farm Troe Troe.

All persons claiming to have objections against such deviation are hereby requested to file same, in writing, with the Secretary, at his Office, at Van Rhyn's dorp within three months from this date.

P. A. VAN ZYL,
Secretary.

Divisional Council Office.
Van Rhyn's dorp,
19 Mei, 1896.

Municipaliteit van Montagu.

KENNIS wordt hierbij gegeven dat op eene speciale vergadering van de municipaliteit van Montagu, gehouden op 23 September, 1895, besloten werd aanzoek te doen om de toestemming des gouverneurs om Erf No. 34, (De Publieke Steenmakerij) te omheinen en in een park te veranderen.

Alle objecties tegen de voorgenomen handelingen moeten binnen 14 dagen van datum dezes ingeleverd worden bij ondergeteekende.

Op last,
L. PERKINS,
Secretaris.

Municipaliteitskantoor,
Montagu, 5 Juni, 1896.

SCHUTBERICHT.

IN het Schut alhier bevinden zich boven den veroorloofden tijd, een zwarte Bul 2 jaren, en 1 zwarte Afrikaander Koe 6 jaren oud.—Indien niet gelost voor den 27sten Juni 1896, zullen zij uit de Schutkraal verkocht worden op dien datum 's morgens om 10 uur.

A. HOFFMAN,
Schutmeester.

Malmesbury, 9 Juni, 1896.

HET GENAS HEN ALLEN.

MIJNHEER,—Negen maanden geleden betuigde ik in een brief aan u van de goede uitwerking van RHEUMATICURO in mijn geval. Ik ben 60 jaren oud en heb 23 jaren lang geleden aan CHRONISCHE ASTHMA en RHEUMATIEK en zocht verlichting van vele beroemde geneeskundigen, en probeerde alles zonder baat te vinden en had in mijn geval alle geloof in menschelijke bekwaamheid verloren, tot dat ik RHEUMATICURO probeerde en in eens zijn mijn Neuralgia, Rheumatiek en pijnen in hoofd en aangezicht verdwenen en het nieuws is ver en wijd verspreid dat "onmeester VAN ROOY amper heelemaal gezond was van die wonderlijke Medicijn," en dit was werkelijk het geval; elkeen die het probeerde beveelt het aan.

De heer JACOB VAN ZUIL van Vlakfontein (3 uur van Steijnsburg), is genezen van een schijnbaar ongeneeslijkgeval van Rheumatiek en Jicht. Nooit, zei zijn moeder Mevr. VAN ZUIL aan mij, was er een erger geval van "Koorts Ziekte," zooals zij het noemen. De eerste dosis RHEUMATICURO deed de lijdende jonge man rustig slapen en medecijn werd voortdurend toegediend, hoewel de buren en vrienden zeiden dat zij niet verwachten dat hij leven zou, was hij twee-maal hier, en getuigde van de geneeskracht van de RHEUMATICURO en PILLEN.

De oude heer VAN DER WELT, van Reddersburg, werd genezen door een bottel.

De heer A. CONTZEE, Brandvlei, Middelburg, C.C. vond dadelijk verlichting. Mijn zoon JAN en zijn schoonvader, de heer J. A. SMIT, van wonderboom, Burgersdorp, werden ook genezen maar ik moet nu sluiten.—Ik blijf uw dankbare vriend, J. C. van

JONES RHEUMATICURO.

Het groote Zuid-Afrikaansche geneesmiddel voor Jicht, Rheumatiek, Rheumatische Jicht, Lende Jicht, Heup Jicht, Aangezicht-pijnen, enz., en heeft vele duizenden gevallen, van al de bovengenoemden genezen. Is verkrijgbaar van alle Apotheken en Winkeliers door geheel Zuid-Afrika.

TANDEN! TANDEN!! TANDEN!

Londen Tandheelkundig Instituut,
Ulster Kamers, Groenteplein,
KAAPSTAD.

Onder Bestier van den heer J. WALKER, B.D.S., Londen.

WEGENS de groote drukte veroorzaakt door den aanloop van zoovele bezoekers in den laatsten tijd heeft de heer WALKER bij het aanvaarden van het bestuur het noodig geacht naar Engeland te kabelen om meer werksmannen. Daar [illegible] nu aangekomen zijn, zoo kan men nu van kunstmatige tanden voorzien worden in den kortst mogelijken tijd.

Bijzonder wordt de aandacht gevestigd op de wacht- en receptie-kamers, die gelijk staan met sommige van de beste in Londen. Zij zijn ten volle voorzien van alle hedendaagsche Engelsche en Amerikaansche uitvindingen, en het publiek wordt beleefd verzocht een bezoek te brengen.

De konstmatige tanden door het Londen Tandheelkundig Instituut voorzien staan bij geen andere in de wereld ten achter, zijnde een nauwkeurig namaaksel van natuurlijke tanden, laten voor het oog niets te wenschen over, en worden vooral aan publieke sprekers aanbevolen, daar in het maken de grootste zorg wordt besteed om zuivere uitspraak te verzekeren. Deze tanden worden volgens de allerlaatste zuigings beginselen ingezet, of volgens het kroon-, staaf- en brug-beginsel, het laatste waarvan het verwijderen van oude en gebroken stukken geheel onnoodig maakt.

De grootst mogelijke zorg wordt in de operatiekamer gedragen. Tanden worden zonder pijn uitgetrokken met behulp van stikstof-oxyd-gas en alle andere bekende gevoelverdoovende middelen.

Bijzondere aandacht wordt besteed aan het regelen van de tanden van kinderen. Gouden beslag wordt volgens de Amerikaansche methode ingezet. Alle consultaties en berekeningen vrij. Het werk wordt gegarandeerd.

Een bijzonder kenmerk van het Instituut is dat de betaling die gevorderd wordt de helft minder is dan de gewone.

LET OP HET ADRES:
Ulster Kamers Groenteplein,
KAAPSTAD.

EEN VERSCHRIKLIJKE HOEST.
EEN VERSCHRIKLIJKE HOEST.
EEN VERSCHRIKLIJKE HOEST.

"94 Commercial Road, Peckham, 12 Juli.
Waarde heer,—Ik kan mijn gevoelen maar slecht uitdrukken, maar ik zou u gaarne willen bedanken. Uw pastilles hebben wonderen gedaan door mijn hoest weg te nemen. [illegible] J. HILL."

EEN DOKTER'S GETUIGENIS.
EEN DOKTER'S GETUIGENIS.
EEN DOKTER'S GETUIGENIS.

"South Park, Cardiff, South Wales, 28 Sept. 18[illegible].
[illegible]
A. GABRIEL, M.D., L.R.C.P. en L.M. Edinburgh.
L.R.C.S. en L.M."

GEBRUIK KEATING'S PASTILLES.
GEBRUIK KEATING'S PASTILLES.
GEBRUIK KEATING'S PASTILLES.

"HET IS 70 JAAR GELEDEN" sinds KEATING'S HOEST PASTILLES [illegible]

ZONDER WEERGA.
ZONDER WEERGA.
ZONDER WEERGA.

Keating's Hoestpastilles, het aangewezende middel tegen Hoest, Heeschheid, en Keelziekten, worden verkocht in blikjes en flesschen door alle apothekers.

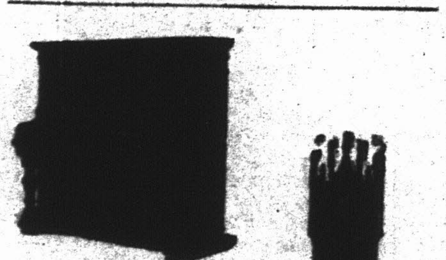

DE voornaamste Musici van beroep, zoowel als Amateurs, bevelen sterk aan den muziekhandel van den heer R. MULLER (Groot- en kleinhandel), in de Grand Hotel Gebouwen, Kaapstad, voor de beste Pianos, Harmoniums, Amerikaansche Orgels, Strijk- en Blaasinstrumenten; ook voor Snaren en alle Soorten Muziekbenoodigdheden, Reparaties, Stemmen, enz.

Bezendingen Gedrukte Muziek uit Duitschland, Engeland en Amerika in verscheidenheid.

R. MULLER,
7 Grand Hotel Gebouwen, Strandstraat
KAAPSTAD.

TELEGRAFISCH ADRES:
"RELLUM." KAAPSTAD.

Koninklijke Leverancier aan het Observatorium

A. SPOLANDER & CO.,
GEVESTIGD 38 JAREN
Chronometer-, Horologe- en Klokmakers,
Mutual Gebouwen Darlingstraat.
Gouden en Zilveren Horologes in voorraad gehouden.

"Lloyds Aermotor"

STALEN WINDMOLENS,

Hebben de volgende Eereblijken verkregen in Zuid-Afrika:—

Westelijke Provincie Landbouw-Tentoonstelling te Rosebank Maart 1894, Eerste Prijs en Medalje.

Port Elizabethsche Landbouw-Tentoonstelling April, 1894. Eerste Prijs en Gouden Medalje.

Westelijke Provincie Landbouw-Tentoonstelling Rosebank, Februari, 1895. Speciale Prijs.

Witwatersrandsche Landbouw-Tentoonstelling Johannesburg, Maart, 1895. Eerste Prijs en Medalje.

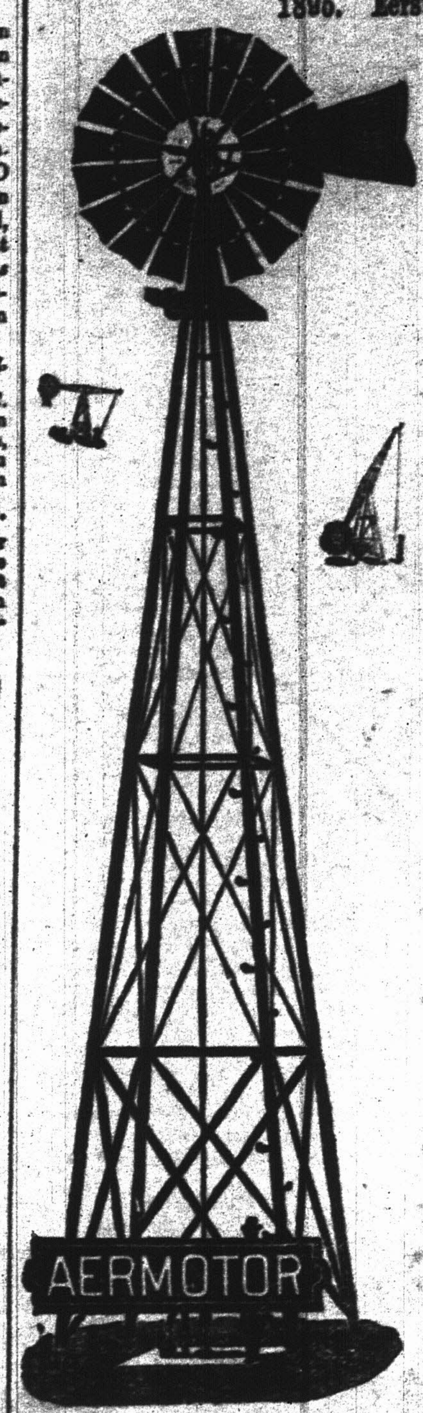

Van hunne ALGEMEENE VOORTREFFELIJKHEID en BRUIKBAARHEID voor dit land wordt getuigenis gegeven door de groote verkoop en door de getuigschriften van koopers.

Deze Windmolens zijn de laatste verbeterde Machines voor dit werk, en zijn gewaarborgd, naar hunne grootte, meer werk te doen dan eenige andere windmolen ter wereld.

Deze Windmolens zijn zelfreguleerend en zijn gewaarborgd eenigen storm te weerstaan dien het huis weerstaat. Zij zijn licht maar sterk en draaien met den minsten wind.

Grootten in algemeen gebruik voor het pompen van water alleen.

8 Voet Molen en 20 voet vaststaande Stalen Toren.
8 Voet Molen en 30 voet vaststaande Stalen Toren.
8 Voet Molen en 40 voet vaststaande Stalen Toren.
8 Voet Molen en 30 voet neerslaande Stalen Toren.
8 Voet Molen en 40 voet neerslaande Stalen Toren.
12 Voet Wiel en Stalen "Ranch" Toren.
12 Voet Wiel en 30 voet vaststaande Stalen Toren.
12 Voet Wiel en 40 voet vaststaande Stalen Toren.

Toegeruste Molens voor werkkracht.

12 Voet Molen en 40 voet vaststaande Stalen Toren.

Geen kosten worden berekend voor het oprichten van Molens behalve de reiskosten van hem, die ze opzet.

Nieuwe Prijslijst, alle informatie bevattend, postvrij op aanvrage bij

LLOYDS & COMPAGNIE
40 Burgstraat, Kaapstad, (Naast het MagistraatsHof.)

Boeren, die Ploegen, Eggen of Landbouwgereedschappen noodig hebben behooren den grooten voorraad van de Heeren

R. M. ROSS & CO,

Te bezichtigen, bestaande uit de volgende:

Ransome's en Howard's Amerikaansche en Zweedsche Ploegen,
Ransome's en Howards, Eggen,
Land Rollers, Damschrapers, Wanners, Mieliemolens en Schillers.

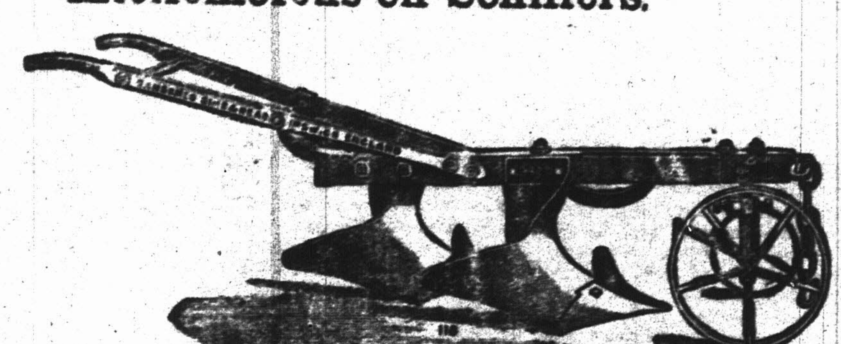

De Massey Harris Cultivator en Broad Cast Zaaier gecombineerd.

SPECIALE WIJNGAARDSPADEN,
WIJNSTOKMESSEN, ENZ.

R. M. ROSS & Co.,
STRANDSTRAAT KAAPSTAD.

Natuurlijk Gezondheidszout.

Een Vonkelende, Verkoelende Drank.

BEVAT al de hoedanigheden van Engelsche en andere Minerale Wateren. Geeft kracht aan den Lever. Geneest Hoofdpijn. Zuivert het Bloed. Verkt op Natuurlijke wijze. Wersterkt de Spijs verteeringsorganen.

Kinderen Houden Ervan. Pas op voor Namaaksels.

BLIKJES VAN EEN KWART POND, 9d. *BLIKJES VAN EEN KWART POND, 9d.*

GEFABRICEERD ALLEEN DOOR
WILKINSON EN SIMPSON,
Aan hun Laboratorium, NEW CASTLE-ON-TYNE.

Plaatselijk Agent de heer HUGH McGREGOR, 21 St.-Georgesstraat, Kaapstad.
Verkocht door alle Apothekers en Kruideniers.

VERTEGENWOORDIGD IN ZUID-AFRIKA DOOR
CHAS. W. HOLMES, TIMBERSTRAAT, PIETERMARITSBURG, NATAL.
P.S.—Meer dan 90,000 Blikjes zijn de laatste maand verkocht.

D. ISAACS & CO.,

DE KAAPSTADSCHE LEVERANCIERS VAN MEUBELEN,

STELLEN NU TEN TOON HUN LAATSTE [illegible]

Het 'Jameson' Slaapkamer Set

(ONS EIGEN MAAKSEL),

IN GOED GEDROOGD SOLIED ESSCHENHOUT,

KOMPLEET,

£9 16s. £9 16s.

BEVATTENDE 3 ARTIKELEN ALS HIERONDER:

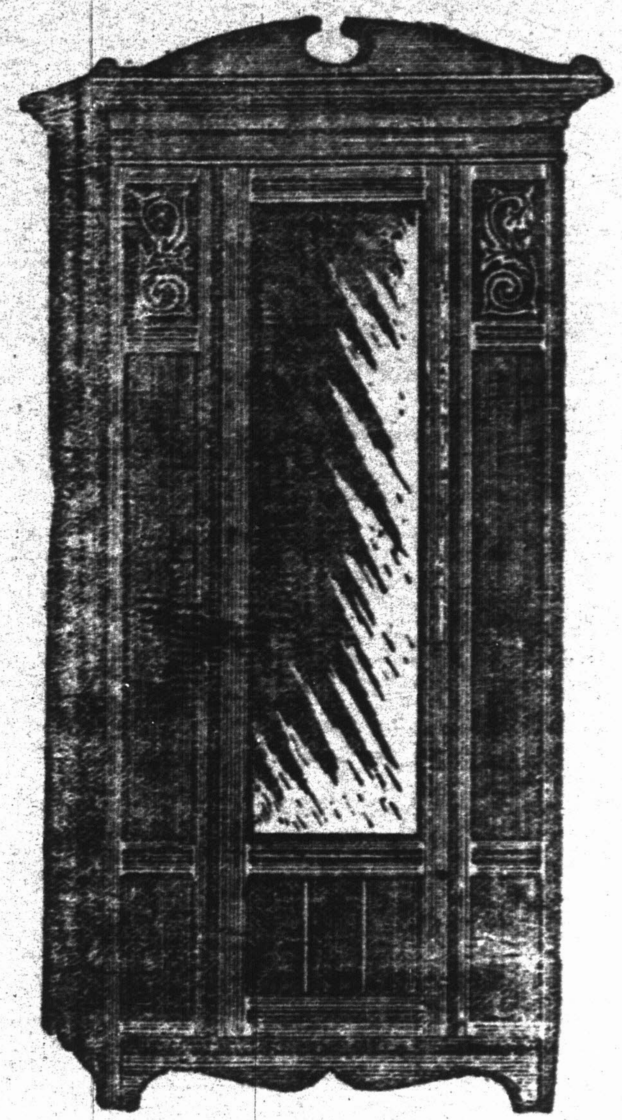

HANGKAST, 3 Voet 4 Duim wijd en 6 Voet 9 Duim hoog, met Spiegelglas 48 Duim bij 14 Duim. £5 5s.

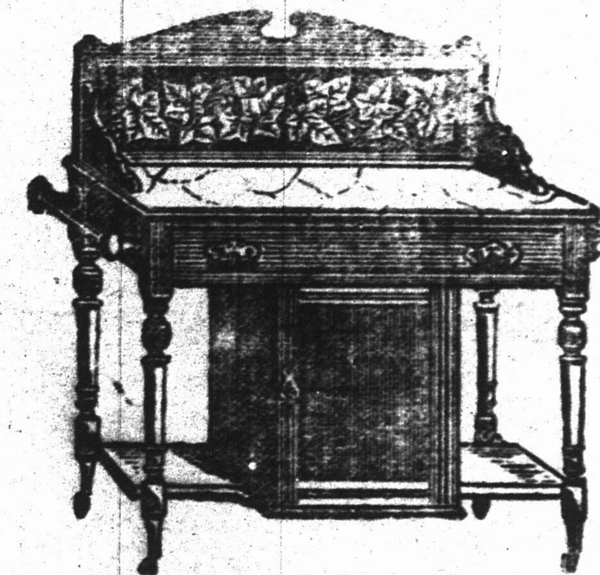

3 VOET MARMEREN TOP WASCHTAFEL met Tichel Rug, met Klein Kastje beneden, en een Kapstok aan elke Zijde. £2 14s.

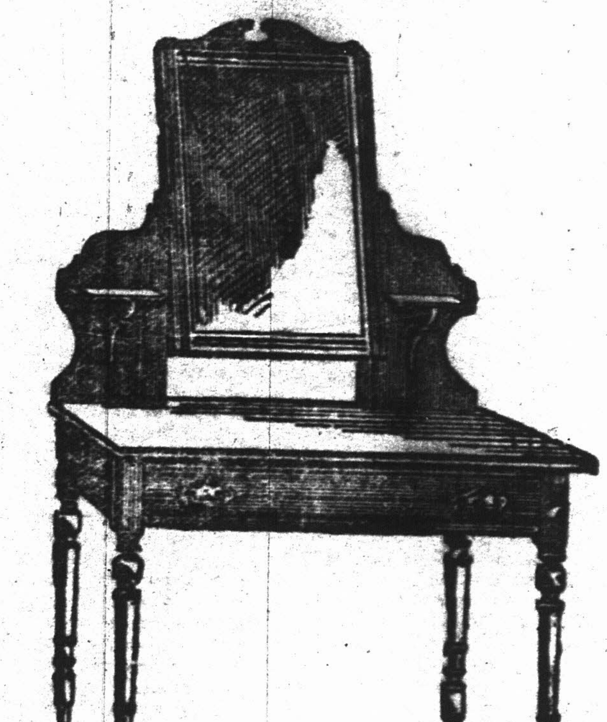

3 VOET KLEEDTAFEL voorzien van een Spiegelglas 18 duim bij 14 duim op patente wieletjes. £2 7s.

Bovengenoemde is aanmerkelijk beneden in prijs dan de inferieure ingevoerde artikelen en daar wij slechts hout gebruiken dat goed gedroogd is in de Kolonie zullen Koopers het voordeel hebben van onze waarborgd at de artikelen de hitte van het klimaat zullen staan.

D. ISAACS & CO

STOOM-KABINETFABRIEK.	UITSTALKAMERS.
BARRACK-STRAAT	LANGMARKT-STRAAT
EN	EN
BOOM-STRAAT.	PLEIN-STRAAT.

KAAPSTAD.

GELD OP VERBAND.

GELD op eerste Verband van Vaste Eigendommen overal in de Kolonie kan tegen de laagste Rentekoers verkregen worden door

G. MONTGOMERY WALKER,
Prokureur, Standard Bank Buildings,
KAAPSTAD.

AAN DRUKKERS

DE BOURGEOIS en LONG PREMIER letters, gebruikt voor de April uitgaven van ONS LAND zijn te koop in partijen van 100lbs kasten incluis, 10d. per lb. Pakken en vervoerkosten extra.

SUB-EDITEUR

GEVRAAGD voor ONS VOLK, Krugersdorp, Z.A.R. Doe aanzoek per Telegram.

Gevraagd

TWEE LETTERZETTERS, die Hollandsch verstaan, voor ONS VOLK, Krugersdorp, Z.A.R. Doe aanzoek per Telegram.

Onderwijzeres Benoodigd.

EENE Onderwijzeres wordt gevraagd voor eene op te richten Publieke School van de Derde Klas te Quaggasvlakte, nabij Zandvlakte Statie, distrikt Alexandria. Salaris £60 per jaar met vrije kost en logies. Bekwaamheid om Hollandsch zoowel als Engelsch te onderwijzen wordt vereischt. Kennis van muziek zal eene aanbeveling zijn.

Werkzaamheden te beginnen, indien mogelijk, op 15 Juli e.k.

Aanzoeken zullen door den ondergeteekende ingewacht worden tot 4 Juli a.s.

P. H. VAN ROOIJEN.

P.O. Sand Flats Station.

KENNISGEVING -VAN- VERHUIZING.

ROBERT C. NELSON, Procureur, Notaris en Transportuitmaker, is verhuisd naar No. 4 Hofmeyr Kamers, Adderleystraat.

DASSEN EILAND VUURTOREN.

VERVOER van BENOODIGDHEDEN.

TENDERS, geadresseerd aan den Controleur en Auditeur-Generaal, Kaapstad, zullen ontvangen worden door dien ambtenaar tot op Woensdag, 17 Juni, 1896, om twaalf uur, van personen, bereid om per Stoomschip naar Dasseneiland te vervoeren, eens per maand, olie en andere benoodigdheden voor den dienst van den vuurtoren op Dasseneiland en den wachters.

De laagste of eenige tender zal niet noodwendig aangenomen worden.

Verdere bijzonderheden kunnen zoo noodig op aanzoek aan dit kantoor verkregen worden.

JOS. NEWEY,
Hoofdinspekteur van publieke werken.

Departement van Publieke Werken
Kaapstad, 21 Mei, 1896.

Zuid Afrikaansche
KONINKLIJKE MAILDIENST.

De "CASTLE MAIL" Maatschappij.

DE Stoombooten dezer Lijn vertrekken van Kaapstad naar Londen om den anderen Woensdag, te 4 uur n.m., naar Madeira en Plymouth, te Sint Helena en Ascension aanleggende op de bepaalde tusschentijden.

Juni 10—TANTALLON CASTLE, Kapt. DUNCAN
„ 24—NORHAM CASTLE, Kapt. HARRISON.
Juli 3—GRANTULLY CASTLE, Kapt. BROWN.
„ 17—DUNOTTAR CASTLE, Kapt. HAY.

Extra Booten voor Engeland, via Las Palmas

HARLECH CASTLE, Kapt. WARDEN, omtrent 10 Juni, doet aan St. Helena en Ascension.
WARWICK CASTLE, Kapt. WALLACE, omtrent 14 Juni.
PEMBROKE CASTLE, Kapt. CREAGHS, omtrent 8 Juli, doet aan St. Helena en Ascension.
DOUNE CASTLE, Kapt. HARRIS, omtrent 22 Juli

Voor Vracht of Passage vervoege men zich bij de Agenten van de CASTLE MAILBOOT MAATSCHAPPIJ, (Beperkt.

UNION-LIJN
Koninklijke Maildienst.

UNION STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ (BEPERKT).

DE Mailbooten der Maatschappij vertrekken van Kaapstad naar Engeland via Madeira, om den anderen Woensdag ten 4 uur n.m., als onder aanleggende:

VOOR ENGELAND.

„ 17—ATHENIAN, Kapt. COPP.
Juli 1—MEXICAN, Kapt. REYNOLDS.
„ 15—NORMAN, (Twin Screw), Kapt. JONES.
„ 29—TARTAR, Kapt. MORTON.

EXTRA BOOTEN VOOR ENGELAND.

GAUL, (Dubbele Schroef), Kapt. TYACKE, omtrent 4 Juni, via Teneriffe en Madeira.
SPARTAN, Kapt. MARTIN, omtrent 18 Juni, via Teneriffe.
GREEK, (Doubbele Schroef), Kapt. MOLONY, omtrent 2 Juli, via Teneriffe.
PRETORIA, Kapt. ARMSTRONG, omtrent 6 Juli via Teneriffe.

Een van de Maatschappij's mooie Stoombooten zal SOUTHAMPTON verlaten voor HAMBURG, kort na de aankomst van deze Mailstoombooten.

RETOURKAARTJES naar ENGELAND gangbaar voor Zes Maanden, worden uitgereikt tegen een vermindering van 10 percent op den Dubbelen Passageprijs.

RETOURKAARTJES naar HAVENS langs de KUST worden uitgereikt voor de terugreis binnen Drie Maanden per de Union of the Castle Maatschappij Stoombooten.

Voor Vracht of Passage doe men aanzoek aan de Kantoren van de Union Stoomboot Maatschappij, Adderleystraat.

Gedrukt en Uitgegeven door de Drukkers Maatschappij Van de Sandt de Villiers & Co Beperkt, aan hun Kantoor 41 St. George Straat Kaapstad.

HET PARLEMENT.

WETGEVENDE RAAD.

DONDERDAG, 11 JUNI, 1896.

PETITIES.

De heer Van den Heever had een petitie uit Uitenhage over de brandziektewet, die gelezen werd. Ook de heer Dolley had een dergelijke. De heer Peacock een over de wet op besmettelijke ziekten.

KENNISGEVINGEN.

De heer Neethling zal een voorstel doen om een onderwijzende universiteit op te richten. De heer Van Rhijn zal eenige vragen stellen, en de heer Neethling zal over het druk-kontrakt om stukken vragen. De heer Bailey zal ook een vraag stellen over scholen, en de heer Ross zal iets vragen over maatregelen tegen de runderpest. De heer Peacock zal de vragen stellen die vroeger om zijn afwezigheid vervallen waren. De heer Van den Heever zal over schapen inlichting vragen die door het dippen gevrekt zijn.

De heer Neethling wilde een constitutioneele vraag stellen, of nl. de raad geen recht had om wijzigingen in geldwetten te maken, mits de uitgaaf niet vermeerderende. Hij wist dat het zoo was, en thans bleek het dat de thesaurier gevraagd had om de wet op het pensioen van sir D. Tennant weder in comité te brengen. De president antwoordde dat het huis meer recht in geldzaken had dan het Engelsche hoogerhuis, en dat het huis hiervan steeds gebruik had gemaakt. De raad had dan ook het recht om de pensioenwet te wijzigen, maar 't was de vraag of het wel had gedaan met van dit recht gebruik te maken, en de thesaurier-generaal had volkomen recht zijn voorstel te doen.

De heer De Villiers zou zijn vraag omtrent een besproeiingswerk uitstellen.

Stukken werden voorgelegd door den eersten minister.

De additioneele toeëigeningswet werd voor de eerste maal gelezen.

PENSIOEN VAN DEN SPEAKER.

De thesaurier-generaal stelde voor de wet op nieuw in comité te behandelen, en de heer Wilmot sprak ten gunste hiervan. De heer Van Rhijn zeide er niets tegen te hebben dat sir D. Tennant later een pensioen kreeg, maar niet als hij met een hooger ambt had aangenomen. Intusschen zou hij niet tegen het voorstel stemmen.

De heer Van den Heever sprak in denzelfden zin, maar zeide dat het gekheid was van den heer Wilmot om te zeggen dat er een misverstand over de zaak had geheerscht. Hij had het zijn plicht geacht om zoo te stemmen als hij gedaan had. Het was een beginsel waarvoor hij gestreden had, en toen de wet voorkwam was reeds alles beslist, zooals men dat van den eersten minister gewoon was. Hij kon voor de wet niet stemmen.

Men ging in comité, weder met den heer Wilmot als voorzitter en de eerste minister zeide dat hij nooit de macht van den raad betwist had, maar wel de wijsheid om van die macht gebruik te maken. Hij hoopte dat men het bijvoegsel bij de wet zou weglaten, en deed een voorstel in dien zin, dat werd aangenomen en aan het huis gerapporteerd, dat de wijziging goedkeurde. De derde lezing volgde.

VENTERSTAD.

De heer Van den Heever stelde voor dat er ter tafel van den raad worden gelegd afschriften van alle correspondentie met den postmeester-generaal of het gouvernement gedurende de laatste drie jaren met betrekking tot de post- en telegraafkantoren te Venterstad. De eerste minister beloofde de voorlegging.

GRAHAMSTADSCHE WATERWET.

Vier voorstellen omtrent deze wet werden gedaan door den heer Wilmot, die ze verwees naar een comité bestaande uit de heeren Dolley, Herholdt en den voorsteller.

HEERENRECHTEN.

De heer Van Rhijn stelde voor dat er ter tafel van dit huis worde gelegd eene opgaaf aantoonende het bedrag van de heerenrechten door het gouvernement ontvangen van 1 Juni, 1895, tot 1 Juni, 1896.

Hij zeide dat de heerenrechten een goede bron van ontvangsten waren, en dat men weldra heel wat geld kwijt zou zijn. Het voordeel van de wet zou door de stedelingen en de speculanten getrokken worden, en er waren nooit klachten over de belasting geweest. Hij herinnerde aan de tijden dat er groot gebrek was, zoodat men niet wist hoe de traktementen te betalen, en zoo kon het weder worden. De uitgaaf voor de runderpest was ontzettend groot. Hij wilde uitstel van de behandeling der wet tot afschaffing der heerenrechten, en was ook tegen die op de vendurechten.

De heer Botha ondersteunde het voorstel. Men kon de wet best later in behandeling nemen.

De heer Neethling stelde als amendement voor om ook een opgaaf over de vendurechten voor te leggen. Men had vroeger de heerenrechten gehalveerd en ze weder op de eerste hoogte moeten brengen.

De eerste minister zeide wat de opbrengst der beide belastingen geweest was, en de heer Neethling trok zijn amendement in.

De heer Van den Heever was voor vermindering voor heerenrechten, waar de Bond lang voor geijverd had, en noemde de heerenrechten een onrechtvaardige belasting. Volgens hem was de heer Van Rhijn voor de heerenrechten omdat hij zelf een rijke man was.

De heer Van Eeden was niet tegen de verhooging, maar was bang dat men in een volgend jaar het geld weer noodig zou hebben. Waarom niet 3 percent. (O, o! riep Oom Daantje). Er moest geld zijn, en een som gelds zoo maar weg te gooijen als men zooveel uitgaf, dat ging niet.

Voorstel aangenomen, en de eerste minister gaf nadere inlichtingen.

GEDEELTELIJKE TOEËIGENINGSWET.

Op voorstel van den eersten minister werd deze wet voor de tweede maal gelezen. Comité in de volgende week.

BELASTINGSWETTEN.

De eerste minister stelde de tweede lezing der wet op de heerenrechten voor, verklarende dat hij zijn pligt had geacht om de lasten der bevolking te verminderen.

De heer Wilmot hield een rede over het hier bestaande stelsel van belasting, en kwam met het gewone gepraat over de levensbehoeften en de belangen der massa's voor den dag.

De heer Botha erkende dat de heerenrechten een zware belasting was, en dat de boeren voor verlaging waren, maar hij achtte de algemeene financieele politiek der regeering goed. Als men de levensbehoeften niet belastte, dan zou men weldra geen belasting meer hebben. Hoe goedkooper alles was, des te minder zou er gewerkt worden. Net om kost te krijgen arbeidde men.

De heer Lochner was ook van oordeel dat opheffing van belasting op de levensbehoeften geen goed zou doen. De koopman zou al het geld in den zak steken. Hij was voor de afschaffing van de heerenrechten, maar wilde wat minder geld aan hooge traktementen laten gaan. Veeleer moest men het geld aan besproeiingswerken besteden.

De heer Peacock sprak in den zin van den heer Wilmot, maar erkende dat dit thans niet ging. De heerenrechten waren een groot bezwaar voor jonge lieden die een huishouden wilden opzetten.

De heer Wienand was voor goedkoop voedsel, en vertelde dat er altijd veel arbeid te krijgen was als kost goedkoop was. In de heerenrechten zag hij geen kwaad, want men rekende ze steeds bij de koopsom als men vastgoed wilde koopen, en zijn middelen berekende. Hij vreesde intusschen dat het inkomen snel genoeg zou achteruitgaan.

De heer Bailey zou er niet tegen hebben als de heerenrechten juist van boeren-eigendommen werden afgenomen. In de steden deden zij geen kwaad.

De heer Van Rhijn achtte den maatregel een groot verlies voor het land, en wilde de regeering den Bond ter wille zijn, waarom had zij dan de brandziektewet niet afgeschaft? Hij zag vooruit dat afschaffing der koornbelasting weldra zou volgen. Men bouwde in de steden hoe langer hoe meer, en dit bewees dat de heerenrechten geen kwaad deden.

Tweede lezing volgde. Comité als voren.

De wet op de vendurechten volgde, zonder dat er iets over voorviel.

VEEVERVOER.

Het huis ging in comité op de wet hierover, met den heer Neethling als voorzitter. Er viel niets over voor. De derde lezing volgde.

UNIVERSITEIT.

Ook in het comité over de wet op dit onderwerp zat de heer Neethling in den stoel. Eenige artikelen gingen vliegensvlug door. Over de gelden had een korte discussie plaats, en de heer De Villiers vroeg waarom men geen graad in de godgeleerdheid zou mogen geven. De president zeide dat de universiteitsraad hiertegen was omdat de universiteit geheel onsektarisch was. Wie zou men als examinator aanstellen? Een protestant zou door geen roomschen priester, een roomsche door geen predikant willen geëxamineerd worden. Over algebra, letterkunde enz. dacht iedereen eveneens; met godsdienstige zaken was het anders. Seminaries als die van Stellenbosch konden graden in godgeleerdheid toekennen.

De heer Ross wist wel wat een muziekmeester maar niet wat een "master of music" was. Zoo'n graad kon men te Londen krijgen, zei de koloniale secretaris.

Op een andere vraag van denzelfden zeide de koloniale secretaris dat een honoraire graad geen andere rechten gaf dan die met de universiteit in verband stonden.

De heer De Villiers zag geen reden waarom men niet in de geschiedenis der kerkelijke leerstukken enz. examens zou kunnen afnemen. Godgeleerden werden thans van de voornaamste der universiteiten uitgesloten, en toch was godgeleerdheid een wetenschappelijk vak.

Op een nieuwe vraag van den heer Ross gaf de president eenige verdere inlichtingen over de muziekgraden.

Bij een volgend artikel vroeg de heer De Villiers waarom een dr. in de godgeleerdheid geen *ad eundem* graad kon krijgen. Omdat, zei de koloniale secretaris, de universiteit zulk een graad niet kende; en de president zeide dat doctoren in de godgeleerdheid wel degelijk andere graden kregen die hen tot de universiteit toelieten.

Over de rest viel niets voor, en de wet werd zonder amendementen aan het huis gerapporteerd.

Huis verdaagd tot Maandag.

WETGEVENDE VERGADERING.

DONDERDAG, 11 JUNI, 1896.

PETITIES.

Rautenbach, permissieve brandziektewet.

Dr. Te Water bracht een bill in voor de openbare gezondheid; tweede lezing Vrijdag, 19 dezer.

OMHEINING VAN SPOORWEGEN.

De heer Holtzhausen vroeg of de regeering voornemens is de spoorweglijn in Bechuanaland te omheinen op dezelfde wijze als spoorweglijnen in andere deelen van de Kolonie.

Sir James Sivewright antwoordde bevestigend wat betreft de lijn tot bij Vrijburg—vandaar behoort de lijn niet aan de Kolonie.

VRIJBURG.

De heer Sonnenberg vroeg of de regeering voornemens is op de koopers te leggen de kosten van nieuwe opmeting op de grondbrieven tot erven opgenomen in de stad Vrijburg.

De heer Faure zeide dat de papieren thans in de handen zijn van den landmeter-generaal, zoodra hij de informatie heeft, zal hij ze geven.

VERVOER NAAR CRADOCK.

De heer Van Heerden vroeg of het vervoer van goederen van Port Elizabeth naar Cradock en andere binnenlandsche steden niet verhaast kan worden en of de trein die nu te Port Elizabeth te 1.45 v.m. moet aankomen niet bespoedigd kan worden.

Sir James Sivewright zeide dat de klacht wel gegrond is. Doch dit werd veroorzaakt door het vervoer naar Mafeking, en het zal nu beter gaan. De passagierstrein zal ook veranderd worden.

ZOUTRIVIER STATION.

Dr. Smuts vroeg of de regeering, in aanmerking nemende de nauwe ontkoming onlangs van een snel-trein van een ernstig ongeluk te Zoutrivier station, regulaties maken zal om treinen daar aankomende op de kromming aan den Wijnbergschen kant te verbieden met snelspoed door het station te gaan totdat eerst de voorgestelde dubbele lijn van Zoutrivier naar Kaapstad gebouwd is.

Sir James Sivewright zeide dat het hem verwondert dat men nog geen botsing te Zoutrivier heeft gehad. De toestand is zeker zeer gevaarlijk en eene verandering is noodzakelijk. Het geval was echter niet zoo erg als de kranten maakten. Een commissie is bezig de zaak te onderzoeken en hij las de getuigenis voor zoover reeds genomen. Een goederentrein was te Zoutrivier van Worcester. Deze trein moest plaats maken voor een passagierstrein en terwijl men dit deed kwam de "expresz" van Wijnberg. Twee "signals" waren verkeerd, doch de derde was recht. De zaak is nog onder consideratie, en hij denkt de eenige manier om de veiligheid te verzekeren is de tegenwoordige lijnen van Zoutrivier naar Kaapstad te verdubbelen.

De heer J. T. Molteno wilde dat de ambtenaren niet overtijd zullen werken.

De heer Frost was in den trein en zeide dat men meer op den tijd behoort te letten.

De heer Jones vroeg of de nieuwe brug groot genoeg zal zijn om de vier lijnen er door te laten.

Sir James Sivewright hoopt dat de brug groot genoeg zal zijn, doch zoo niet dan zal eene verandering gemaakt moeten worden.

SPOORWEG-HOSPITAAL.

De heer Weeber vroeg of het niet raadzaam is om een spoorweg-hospitaal op te richten te Beaufort West, daar de afstand van daar naar Touwsrivier te groot is om iemand te vervoeren die ernstig leed bekomen heeft, zooals in het geval van den machinist Dawkins, wiens overlijden in de nieuwsbladen gerapporteerd is. Men heeft een hospitaal te Touwsrivier en dan weder bij De Aar. Deze distantie is te ver. Hij wil slechts dat men te Beaufort West een kamer moest krijgen met een oppasser. Het vervoer is te groot.

Sir James Sivewright zeide dat de regeering slechts gedeeltelijk bijdragen geeft voor deze hospitalen. De westelijke lijn is de eenige die hospitalen heeft. Hij heeft de zaak onderzocht en kwam tot het besluit dat de oplossing kan zijn het daarstellen van municipale hospitalen bij de voornaamste stations. De regeering is gereed groote bijdragen te geven. Hij gaf aan de hand dat zoo een hospitaal te Beaufort West gesticht zal worden.

GETUIGEN IN CRIMINEELE ZAKEN.

De heer Crosbie stelde voor:—"Dit huis is van gevoelen dat de aandacht van de regeering gevestigd behoort te worden op de raadzaamheid van de belooning aan getuigen in crimineele zaken te verhoogen om hunne noodzakelijke kosten te dekken."

De heer Dempers zeide dat van zijne constituenten hem ook gevraagd hebben in deze zaak te werken—vooral de armen. De dorpen die niet een rondgaand hof krijgen hebben een gegronden eisch. Hij haalde aan een zware oude dame die niemand kon krijgen om haar van Caledon te vervoeren omdat zij 250 lbs. weegt.

De heer Wege ondersteunde de motie van harte. De streken die ver van de centrums, waar het rondgaande hof zitting houdt, zijn worden slecht voorzien. De onkosten zijn veel hooger dan de betaling.

Sir Thomas Upington zeide dat er enkele gevallen zijn die reden tot klagen geven. De zaak is reeds lang onder zijn aandacht en hij gelooft zijne voorgangers hebben ook de zaak ter hand genomen. Deze zaak is veel moeilijker dan vele leden denken. Een algemeen schema zal het land veel kosten, en verder kan hij zeggen dat de zaak reeds is in de handen van het hoofd van het departement.

De heer Rautenbach is eens met de motie en meent dat waar een wil is, een weg gevonden kan worden. Men kan andere uitgaven—bijvoorbeeld pensioenen—verminderen en getuigen beter betalen.

De heer Smith is tegen de motie omdat 4s. 6d. genoeg is voor de kleurlingen en de welgetelde lieden behooren iets over te hebben voor hun land.

De heer Laing denkt dat 15s. te hoog zal zijn, doch het is noodig dat de regeering iets meer zal doen dan de zaak in overweging te nemen.

De heer P. de Waal begon te spreken over zijne eigene ondervinding en hij dacht hij had genoeg te betalen, doch iemand herinnerde hem er aan dat de motie slechts betrekking heeft op krimineele zaken.

Kapt. Brabant denkt 10s. per dag moest gegeven worden.

De heer Venter is ook voor de verhooging. Men moet niet vergeten dat de getuigen hun bezigheid moeten verlaten, en fatsoenlijke lieden kunnen niet in de achterstraten gaan logeeren.

Sir Thomas Upington zeide dat men de zaak in zijne handen moest laten. Ook moet men niet vergeten dat onder speciale omstandigheden het gewone tarief verhoogd wordt. De heer Graham, hoofd van het departement, weet van deze zaak en zal de regeering raad geven.

Aangenomen.

DE ZAAK VAN SETI.

Kolonel Schermbrucker stelde voor:—De stukken in verband met de zaak van den heer Seti, een publieken beambte in het magistraatskantoor te Kingwilliamstown, worden verwezen naar een gekozen comité voor onderzoek en rapport met de macht getuigenis in te winnen en om papieren te vragen; het comité te bestaan uit zeven leden, namelijk den eersten minister, de heeren Theron, Brabant, Norton, Tamplin, dr. Berry en den voorsteller. Hij wilde een verandering in zijn voorstel maken, doch de speaker regelde ze niet in orde, doch iemand anders kon een amendement voorstellen. Seti is een hem onbekend naturel, maar toch een knap beambte. Hij wilde een beginsel onderzocht hebben. Nabij Kingwilliamstown is een zendingstatie met een gebouw waarin kerk en school gehouden wordt. Seti is de voorzitter van de schoolcommissie, en een twist vond plaats tusschen hem en den zendeling aangaande het gebruik van dit gebouw op denzelfden tijd. Godsdienstoefening werd door den zendeling gehouden toen Seti inkwam en in een luide stem vroeg dat men zou ophouden. De zaak werd bij den magistraat gerapporteerd en naar den secretaris voor naturellenzaken verwezen, en zonder een onderzoek werd Seti gevraagd apologie te maken—en dus veroordeeld. Hij antwoordde dat hij niets had om voór te apologeeren. Na een onderzoek werd £25 van het salaris van Seti genomen. (£155—£130 per jaar.) Nu is de vraag of het gedrag van een civielen ambtenaar terwijl niet in den dienst der regeering in aanmerking genomen moet worden door de regeering. In elk geval denkt hij dat £1 boete genoeg straf was.

De heer Krige heeft het blauwboek gelezen, doch kwam tot de gevolgtrekking dat Seti een van de stijfhoofdigste mannen ter wereld is. Gedrag als dat van Seti behoort gestraft te worden indien de zaak der zending niet veel zal lijden. Het rapport van de commissie is dat Seti schuldig is en het is niet meer dan recht dat hij gestraft zal worden.

Dr. Berry stelde voor als amendement het onderzoek uit te breiden tot de vraag in hoeverre civiele ambtenaren aansprekelijk zijn voor straf voor daden niet in hun dagelijksch werk gedaan.

De heer Schreiner betreurt het amendement, daar hij er tegen is, doch voor het eigenlijk voorstel is. Hij denkt de behandeling die Seti ontvangen heeft is te hard, daar hij gehandeld heeft om een recht te handhaven. Dat Seti een naturel is heeft niets met deze zaak te doen. Hij zegt niet dat Seti onschuldig is, doch hij heeft recht op een gekozen comité. Seti kon als een man van eer niet een apologie aanbieden, daar hij reeds gezegd had dat hij niets verkeerds gedaan had.

De heer Sauer was van hetzelfde gevoelen en hoopt dr. Berry zal zijn amendement terugtrekken. Het schijnt dat Seti te hard behandeld werd.

Sir James Sivewright zeide dat hij de papieren heeft doorgegaan en vindt niet dat Seti een goede zaak heeft. Hij denkt Seti was te stijfhoofdig en niet zoo braaf als een paar leden meenen. Men loopt gevaar van een verkeerd precedent neder te leggen door deze zaak weder te openen. Waarom zal men de zaak weder onderzoeken en al de onkosten maken, daar al de getuigenis reeds voor het huis is. Hij denkt dat indien iemand in een plaats gaat waar godsdienst gehouden wordt, zij hij blank of gekleurd, en den dienst opbreekt hij behoort gestraft te worden. Laat men een motie uitbrengen om de regeering te veroordeelen, doch er is niets meer om te onderzoeken.

De heer Laing stemde overeen met den laatsten spreker. Het rapport van de commissie van onderzoek, geleid door den heer Chalmers, een eerlijk en onpartijdig man, is dat het gedrag van Seti zeer te berispen is. Er is niets te doen voor een gekozen comité en het huis kon net tot een besluit komen omtrent deze zaak.

De heer Hay is voor een gekozen comité. Hij kent Seti en weet dat hij een bekwaam ambtenaar is.

Sir Thomas Upington zeide dat het voornaamste punt uit het oog is verloren—in wien is het eigendom van dit school- of kerkgebouw gevestigd? Hij denkt Seti had geen recht de godsdienstoefening te gaan opbreken. Wat zal het gevolg wezen indien dit huis gaat luisteren naar deze zaak? Hij kan slechts dit zeggen, dat indien deze zaak voor hem was gekomen, Seti er zwaarder zou zijn afgekomen.

De heer Van der Walt is altijd gereed grieven te hooren, doch deze zaak is zoo klaar als de zon, en daarom kan hij niet voor een comité stemmen. Hij denkt de regeering heeft billijk gehandeld, en Seti kan blij wezen dat hij er zoo licht is afgekomen.

De heer Beard drong aan op een gekozen comité.

De heer J. C. Molteno denkt dat de correspondentie toont dat de zaak een onderzoek verdient. Hij zou niets gezegd hebben kwam hij tot de gevolgtrekking dat Seti parmantig was, en zich slecht had gedragen.

De heer Van der Vijver zeide dat de tijd van het huis verspild wordt door deze kafferzaak. Hij zou zich schamen, was een Transvaler in de gallerij die de discussie kon aanhooren. De eerste fout werd begaan toen de regeering een kaffer in dienst nam. Seti moest ontslagen zijn geworden toen de zaak opkwam.

De heer Palmer betreurde de laatste speech die het land een verkeerden indruk zal geven.

De heer J. du Plessis zeide dat hij de getuigenis voor het huis niet in Engelsch kon lezen. Dit betreurde hij omdat hij in zulke zaken altijd wilde oordeelen volgens zijn geweten en de getuigenis.

De heer Hutton dacht ook dat een onderzoek noodig is.

De heer Merriman vindt bezwaar om voor deze zaak te stemmen. Het is een gevaarlijk beginsel tusschen regeering en de civiele ambtenaren te gaan. Men opent de deur voor eindelooze klachten en select comités. De regeering heeft deze zaak onpartijdig behandeld en hij denkt het huis moet tevreden wezen met een belofte van de regeering om de zaak weder te openen en in consideratie te nemen.

Dr. Berry trok zijn amendement terug, en kolonel Schermbrucker repliceerde.

Sir Gordon zeide dat hij niet in deze zaak wilde gaan omdat twee van de personen in deze zaak betrokken zijn. Hij komt in alles overeen met den heer Merriman en hoopt dat de motie zal teruggetrokken worden.

Kolonel Schermbrucker trok zijn voorstel terug.

VEERTIEN DAGEN VAKANTIE.

De heer Rautenbach stelde voor: "dit huis is van gevoelen dat het wenschelijk is dat voorziening worde gemaakt om het huis in staat te stellen, aan of omtrent het einde van zes weken na de opening van iedere zitting, te verdagen voor een tijdperk van niet langer dan veertien dagen ten einde dat de leden gedurende zoodanige verdaging hunne huizen en kiezers kunnen bezoeken." Hij zegt dat vele leden deze zaak lichtzinnig opnemen en zeggen: O ja, hij wil maar naar zijn vrouw gaan, doch bezigheid gaat voor en is dikwijls zeer belangrijk.

De heer Brabant vroeg wat gedaan zal worden met de leden die niet naar huis willen gaan, of niet hunne constituenten willen gaan ontmoeten.

De heer Van der Vijver denkt dat de laatste spreker gemakkelijk kan spreken daar zijn werk misschien tusschen de vier muren is, niet zoo een landbouwer. Hij hoopt de regeering zal dit toestaan. Het eind der sessie is het belangrijkste, doch dan is het huis gewoonlijk ledig.

De heer Smith wil de leden een kans geven hunne kiezers te gaan ontmoeten. Na een rusttijd zullen de leden beter werk kunnen doen. Het is van groot belang dat een boer somtijds thuis komt om de zaken te regelen.

De heer Palmer zeide dat de westelijke leden niet verstaan kunnen wat het beteekent drie maanden van huis te blijven.

De heer Van der Walt hoopt de regeering zal geene moeilijkheden in den weg leggen. Hoewel deze zaak door het huis grappig wordt ontvangen toch bestaat de grieve. De werkzaamheden nemen toe, en het huis zal spoedig veel langer dan drie maanden moeten zitten.

De heer Wolfaardt ondersteunde de motie tenzij de regeering meent dat het veel geld zal kosten.

De heer Venter acht deze motie noodig. De leden kunnen dan naar hunne bezigheden gaan zien, de volksraadsleden van de Transvaal en Vrijstaat te gaan ontmoeten. Het eind der sessie is altijd het belangrijkste—b.v. laatste jaar met de annexatie van Bechuanaland en de voorwaarden der imperiale regeering.

De heer Van Wijk ondersteunde de motie.

De heer Schreiner zeide dat het niet praktisch is een algemeenen regel vast te stellen. Het is altijd open voor een lid om kennis te geven van een motie dat indien het huis op zekeren datum verdaagt het niet weder zal vergaderen tot na een vakantie. Hij is niet tegen de motie doch denkt ze onnoodig en onpraktisch.

Sir Gordon Sprigg is gereed om aan de wensch der meerderheid van het huis te gemoet te komen. Het Britsche parlement neemt veel

meer vakantie dan het onze. Doch men moet goed verstaan: geen werk geen betaling. Hij denkt 10 dagen zal genoeg zijn. Hij hoopt de voorsteller zal zijn motie terugnemen, en dan zal de regeering de zaak in overweging nemen en aanstaande jaar een voorstel in dien geest inbrengen.

De resolutie werd teruggetrokken.

Het huis verdaagde om 6·10 uur.

VRIJDAG, 12 JUNI, 1896.

De heer Le Roex vroeg of niets gedaan kan worden om de dammen water in den weg naar het huis weg te nemen. Het is schreiend dat de leden met natte voeten in het huis moeten komen. De speaker zeide dat deze zaak bij de commissie thuis behoort, en de zaak zal onderzocht worden.

PLAATSELIJKE LEENINGEN.

Sir Gordon Sprigg stelde voor de tweede lezing van deze bill. £100,000 zal opzijde gezet worden voor plaatselijke lichamen die geld leenen willen.

De heer Douglass vroeg of de leeningen voor besproeiingswerken ook onder deze wet zullen komen. Hij acht dit zeer wenschelijk.

De heer Merriman zeide dat deze een stap in de rechte richting is, doch hij twijfelt of de beste manier om het doel te bereiken is het nemen van het surplus.

Sir Gordon Sprigg zeide dat het niet mogelijk is het verzoek van den heer Douglass toe te staan.

Aangenomen.

AANSTELLING VAN BALJUW.

Sir Thomas Upington stelde voor de tweede lezing van deze bill. Het doel is slechts om een paar eigenaardigheden weg te nemen. De baljuw wordt thans slechts voor een jaar aangesteld, en hij wil hem op denzelfden voet stellen als de gewone civiele ambtenaren.

De heer Innes denkt de verandering noodig. De reden waarom de baljuw op een anderen voet werd geplaatst is omdat hij persoonlijk verantwoordelijk is voor de uitvoering van de orders van het hof, en hij denkt de bill moet dit duidelijk maken.

Aangenomen.

GERESERVEERDE SCHEDULEN.

Sir Gordon Sprigg zeide dat het doel dezer bill, waarvan hij de tweede lezing voorstelde, is om de salarissen van de rechters en ministers per bill vast te stellen.

De heer Sauer zeide dat deze bill noodig is. Het voorstel is om het salaris van de rechters met £250 te vermeerderen—tezamen £2,000. Dit acht hij niet te veel, doch hij meent dat wij te veel rechters hebben. Dit is ook het gevoelen van meer dan een rechter en als men het werk in de hoven, behalve het hooggerechtshof, gedaan nagaat dan zal men vinden dat wij werkelijk te veel rechters hebben. Het salaris van de permanente hoofden der departementen werd van tijd tot tijd vermeerderd, doch niet zoo dat van den auditeur-generaal. Een-en-twintig jaar geleden werd hij aangesteld met £900; en hij krijgt heden nog maar £1,000.

De heer Weeber ziet niet waarom deze bill zal worden ingebracht. Wordt dit gedaan dan zal het huis later niet in staat wezen om in tijden van druk per resolutie deze salarissen te verminderen, zooals gedaan werd in 1886. Wat verhindert zulke drukkende tijden van terug te komen, en dan moeten wij deze hooge salarissen kunnen verminderen.

De heer Innes denkt dat het zeer wenschelijk is dat de rechters geheel en al onafhankelijk zullen zijn en dat hun salaris door een wet vastgesteld zal worden. Hij denkt ook dat wij te veel rechters hebben, doch het is moeilijk een ander stelsel in te voeren. Eenige jaren geleden ging hij in de geheele zaak en misschien kan men ze later weder opnemen.

Kol. Schermbrucker zeide dat hij in comité zal voorstellen dat de ambten: hooge commissaris en gouverneur beide genoemd zullen worden, hoewel dezelfde persoon beide ambten bekleedt. Het kan misschien niet anders maar hij is in beginsel tegen deze instelling.

De heer Marais zeide dat het salaris van deze ambtenaren door deze bill niet buiten het huis gebracht zal worden. Hij zou het salaris liever elk jaar willen stemmen.

Sir Thomas Upington zeide dat hij ook reeds 15 jaar lang is ten gunste van een veranderd systeem van rechters. Het salaris der rechters moet per wet vastgesteld worden.

De heer Schreiner verheugt zich over deze bill. Hij acht het niet wenschelijk het getal der rechters te verminderen. Men moet niet vergeten dat het gebied der Kolonie steeds toeneemt en daarmede het werk en de verantwoordelijkheid der rechters. Hij is er tegen het salaris van den auditeur-generaal te vermeerderen omdat men gevaar loopt ook aan het salaris van andere ambtenaren te gaan tornen.

Aangenomen.

RONDEBOSCH KERKGROND.

De heer Merriman stelde voor de tweede lezing van deze bill. Deze bill is eenvoudig en toch vindt hij dat er oppositie is tegen de bill. Het doel van de bill is reeds bekend. De grond ligt nu ongebruikt en zijn bill is om den grond te geven aan de municipaliteit, zoodat hij gebruikt kan worden. Thans wordt ze slechts gebruikt om doode paarden in te begraven, en hier en daar gruis te graven. De municipaliteit van Rondebosch is voor de bill, en de oppositie komt hierop neder: ik kan het niet krijgen, en daarom gun ik het niet aan iemand anders. Hij hoopt de bill zal zonder oppositie doorgaan.

De heer J. T. Molteno zeide dat het niet een aangename taak is deze bill tegen te staan, doch hij acht het zijn plicht in belang van het publiek. Hij vindt dat de informatie voor het huis lang niet volledig is. Het select comité heeft niet eens het transport voor het huis gebracht, en het is zeer wenschelijk volle informatie te hebben indien men private rechten gaat veranderen. De voorsteden worden al meer en meer een groote stad, en binnen kort zullen deze opene pleinen van groote waarde zijn in belang van het publiek. Ook hebben de grondeigenaren in de nabijheid dezer gronden er op gerekend dat ze altijd open zullen blijven. Er zijn velen die tegen deze bill zijn zooals blijkt uit de petitie die ongelukkig te laat inkwam. Toen de grond gegeven werd was de kerk het eenige publieke lichaam te Rondebosch, en de grond werd haar gegeven doch voor het gebruik van het publiek. Geen publieke vergadering werd gehouden om het gevoelen van de belastingbetalers uit te vinden.

Sir Thomas achtte de "titel" van deze gronden van het grootste belang. Hij zou zeggen dat de tweede lezing genomen zal worden, en dan kan men de bill in comité veranderen. De rechten van het publiek moeten gewaarborgd worden. Dit huis zal zeker niet toestaan dat private rechten geschonden worden. Hij betwijfelde het of deze bill de bedoeling der voorstanders zal uitvoeren.

De heer Douglass zeide dat als voorzitter van het select comité hij denkt dat de bill in belang is van de inwoners van Rondebosch. Hij meent dat de speech van den heer Molteno partijdig was en een verkeerden indruk gaf van wat de bill doen zal. Het is niet juist te zeggen dat de rechten van private personen niet in aanmerking werden genomen.

De heer Schreiner ging in de geheele zaak, en is van oordeel dat de bill niets meer vraagt dan billijk is. Men moet niet vergeten dat het eigendomsrecht in de kerk is, en dat het publiek slechts een servituut over den grond heeft. De objecties van grondeigenaren in de nabijheid van dit stuk grond zijn weggenomen, en ze zijn allen tevreden. De eenige objectie die nog bestaat is dat £10,000 te veel is voor het recht van de kerk over dit stuk grond. Dit mag zoo zijn, doch men moet niet vergeten dat het publiek er ook veel bij zal winnen—61 morgen van grond. Hij zal zeker waken tegen de vervreemding van publieke rechten, doch deze bill is ongetwijfeld in belang van het publiek.

De tweede lezing werd aangenomen.

RAPPORT VAN COMITÉ OP PENSIOENEN.

Een discussie vond plaats over de vraag of het rapport niet weder verwezen zal worden naar het comité om de eischen van een paar applikanten te overwegen. Het huis was er echter tegen en achtte dit een verkeerd beginsel.

Het huis ging in comité op het eerste rapport.

De heer P. De Waal zeide dat £700 genoeg is voor den heer Burrowes. De verhooging is tot £900, de som die hij getrokken heeft toen hij jong en in dienst was en kinderen had om op te voeden. Men moet niet een pensioen aan zijne kinderen door hem geven.

De heer Jones zeide dat deze ambtenaar 50 jaar gediend heeft en de heer Merriman zeide dat de heer Burrowes een zeer knappe ambtenaar was en nooit een groot salaris heeft getrokken.

De heer D. C. De Waal vroeg hoe het komt dat de man die van Port Elizabeth georderd werd om de plaatsvervanger te worden van den heer Burrowes *ouder* is dan de man die op pensioen aftrad.

Sir Gordon Sprigg zeide dat de gezondheid van den plaatsvervanger veel beter is dan die van den heer Burrowes.

De heer D. C. De Waal zeide dat de plaatsvervanger reeds te oud is en onmogelijk al het werk kan doen.

De heer Innes zeide dat men niet ouderdom maar kracht en bekwaamheid in aanmerking neemt in 't doen aftreden op pensioen.

De heer T. Louw zeide dat de heer Burrowes er om gevraagd heeft op pensioen geplaatst te worden. De reden waarom hij (lid van 't comité) voor de vermeerdering heeft gestemd is omdat de heer Burrowes 10 jaar langer gewerkt heeft dan hij noodig had te werken, en omdat hij een zeer bekwame ambtenaar was geweest.

De heer Le Roex zeide dat het maar altijd een geven van pensioenen is, en men moet niet pensioenen geven om de menschen groot te laten leven. Hij denkt £700 is genoeg. [Aan sir James Sivewright] Ja, de ministers krijgen meer omdat zij meer moeten drinken.

De heer Sauer zeide dat er speciale omstandigheden zijn waarom dit pensioen vermeerderd zou worden, hoewel hij niet instemt met den heer Louw dat een ambtenaar een hooger pensioen moet trekken indien hij over zijn tijd blijft werken.

De heer Van der Vijver zeide dat hij niet voor de verhooging kan stemmen, omdat men hier een deur opent voor vele zulke applicaties. Hij zegt niet dat het comité te royaal is, doch men moet niet een verkeerde deur openen.

De heer D. C. de Waal is nog niet tevreden. Waarom moest de oude heer, die niets van het Kaapstadsche kantoor wist, van Port Elizabeth komen en de heer Le Sueur, een man die 25 jaar in het kantoor was, werd over het hoofd gezien? Hij noemde den plaatsvervanger een aanstootelijk persoon, en werd tot de orde geroepen.

De heer Schreiner zeide dat al de informatie die voor het comité was ook voor het huis gebracht moet worden. Wordt dit niet gedaan, dan kan men niet zoo goed al de aanbevelingen van het comité *en bloc* aannemen. Hij is niet tegen deze verhooging, doch hoopt dat in vervolg meer informatie voor het huis zal gebracht worden.

De heer Sonnenberg objecteerde tegen de verspilling van tijd.

Divisie gevraagd door den heer Le Roex.

Voor stemden 41, *tegen* 22: de heeren Des Vages, P. de Waal, De Wet, Hay, Holtzhausen, Immelman, Joubert, Laing, Le Roex, D. J. Marais, Olivier, Rautenbach, Van der Vijver, Van der Walt, Van Heerden, Van Wijk, Van Zijl, Venter, Weeber. Tellers: Wege, D. C. de Waal.

DR. IMPEY.

De heer Hay objecteerde tegen de toelage som £400 voor dezen post. Als ambtenaar op Robbeneiland was hij geheel onbekwaam. Later werd hij naar Europa gezonden en publiceerde een boek dat door de dokters der wereld belachen is.

De heer D. C. de Waal beschouwt dr. Impey een van de bekwaamste ambtenaren, en de £400 zal het land veel besparen. Toegestaan.

SIR SIDNEY SHIPPARD.

De heer Van der Walt wilde weten wat deze man gedaan heeft om £1,000 pensioen te krijgen. Hij stelde voor eene vermindering van £200.

Sir Gordon Sprigg zeide dat bij de annexatie van Bechuanaland men overeenkwam om de ambtenaren te pensioneeren, en hij hoopt het huis zal deze som—ze is niet te hoog—aannemen.

De heer Van der Vijver wilde weten of sir Sidney te oud is om te werken. Dan is de naam van dezen sir dikwijls genoemd in verband met het Jameson komplot, en hij zou voorstellen deze som over te laten staan tot dat het select comité in deze zaak zijn rapport heeft opgebracht.

Sir Gordon Sprigg hoopt het huis zal edelmoedig handelen met dezen ambtenaar van de imperiale regeering.

Kolonel Schermbrucker ondersteunde den heer Van der Vyver, en wilde niet zeggen dat sir Sidney Shippard schuldig is, doch daar de verdenking over zijn hoofd hangt moet een provisie er bij gevoegd worden dat indien hij schuldig bevonden wordt, het pensioen dan weder in consideratie genomen zal worden. Hij zou voorstellen dat deze som slechts voor één jaar gestemd zal worden.

De heer Schreiner zeide dat de overeenkomst is met de imperiale regeering en men kan er niet meer van afkomen zonder de medewerking van de andere partij. De beschuldigingen tegen sir Sidney Shippard zijn niet bewezen en hij bracht hem hulde als een bekwamen ambtenaar. Het huis kan niet anders dan dit pensioen toestaan.

De heer Sauer stemde in met den heer Schreiner, doch zegt dat indien hij schuldig bevonden wordt, dan zal hij nooit voor een pensioen stemmen.

De heer Van der Walt wilde slechts de som verminderen met £200.

De heer Innes zeide dat het select comité het komplot heeft te onderzoeken slechts voor zoo ver het deze Kolonie raakt, en sir Sidney Shippard was niet in dienst der Kolonie.

Het pensioen werd toegestaan, en het comité verdaagde.

Het huis verdaagde om 6 uur.

Officieele Jaarrapporten.

BOSCHWEZEN.

Zoo als men weet is er thans geen ander hoofd van het boschwezen dan de minister van landbouw, onder wien een aantal houtvesters van verschillende rangen staan. Die voor het westelijke boschwezen is, meenen wij, tevens de officiëele raadgever der regeering over kwesties met het boschwezen in verband staande, maar het jaarrapport over dezen tak van bestuur bestaat uit verschillende van elkander onafhankelijke rapporten, vooraan dat van den heer Hutchins, die over het boschwezen van het westen het bestuur voert.

De inkomsten in het westen hebben de uitgaven niet geëvenaard, £5,291 tegen £13,176. Het planten of liever zaaien,—want de meeste boomen worden uit zaad gewonnen,—heeft zich meerendeels beperkt tot pijnboomen van de soort zoo als men ze aan de Parade ziet, want zaad van bastboomen is slechts op beweegelijke zandduinen gezaaid. In der daad, terwijl het departement zich ten doel stelt om de oude bosschen in stand te houden en behoorlijk te doen werken, om kleine plantagies bij, en ten behoeve van, steden en dorpen aan te leggen, en om zandverstuivingen te beletten of wel bergen van plantengroei te voorzien, is toch volgens het rapport een hoofddoel om groote plantagies in de buurt der spoorwegen aan te leggen, en vandaar het hout aan te schaffen dat men thans, ter waarde van £160,000 's jaars, uit den vreemde haalt; en pijn- of dennenhout is hiervoor zoo zeer het geschiktste als zoo wat negen-tiende van alle door de beschaafde wereld gebruikt hout daartoe behoort. Daar de meeste landen—slechts Duitschland maakt volgens het rapport een uitzondering,—hun bosschen niet naar eisch beheeren zal dit vreemde hout steeds duurder worden, en vandaar het belang om het door koloniaal hout, uit plantagies van de houtsoorten in kwestie, te vervangen.

Ten sterkste dringt het rapport er op aan dat men op bosschen geen inbreuk moet maken, maar naar het voorbeeld van Duitschland zorgen dat het boschland niet wordt aangeroerd. Duitschland bestaat voor 26 percent uit boschland, Groot Brittanje en Ierland voor 4 percent, de Kaapkolonie voor 0·29 percent. Dit maakt het noodig hier bosschen aan te planten, en een toestand in het leven te roepen aan die van Duitschland althans eenigermate herinnerende, waar 12 percent van de bevolking rechtstreeks of middellijk van de bosschen leeft. Voor een droog land als de Kaapkolonie zijn bosschen van het grootste belang, en in het zuidwesten kan men voor £2 à 3 per acre het land in een pijnbosch herscheppen, terwijl in landen minder voor bosschen deugende dit £8 of meer zou kosten.

Het rapport is dan ook geenszins met het denkbeeld ingenomen dat, nu men te Uitvlugt een mooi bosch krijgt, het plan bestaat om een deel hiervan te nemen om er melaatschen te herbergen. Verschillende redenen worden gegeven waarom de plek voor melaatschen niet deugt, en terwijl wij hierover geen oordeel ons willen aanmatigen, vragen wij toch of de sentimentaliteit die zich heeft voorgedaan toen het Kaapsche parlement Robbeneiland bezocht had, hier geen valsche denkbeelden omtrent die kwestie heeft in het leven geroepen. Er zijn onder de lijders lieden van fatsoen en zeker vermogen, die men zeer goed onder zekere bepalingen bij hun familie zou kunnen inkwartieren; maar voor de bevolking in het algemeen is het veel beter dat de massa melaatschen blijft waar zij is, gescheiden van de rest en een eigen maatschappij vormende tot zij zijn uitgestorven.

Trouwens, ook over andere vervreemdingen van boschland klaagt het rapport, en vooral dringt het aan op een wijziging der proclamatie die, de municipaliteit van Kalkbaai in het leven roepende, een groote uitgestrektheid berggrond er aan getrokken heeft die men liever voor plantagies moest bestemmen. Verder wordt het gevoelen weersproken van den hoofdinspekteur van openbare werken als zou koloniaal [illegible] schreeuwend duur zijn. Geelhout voor gebruik binnen's huis was half zoo duur als ingevoerd hout; voor gebruik buiten's huis met kreosoot bezwangerd kost het een derde of, als het elders dan aan de Knysna in een haven wordt afgeleverd, een negende minder dan ingevoerd [illegible] hout.

In het rapport wordt zeer aangedrongen [illegible] de noodzakelijkheid om die beambten van [illegible] departement die opleiding in de boschwe[illegible] schap ontvangen hebben nadere plannen [illegible] werking der bosschen te laten [illegible] daar vooral in oude bosschen als die [illegible] Knysna alles afhangt van de manier waarop [illegible] bewerkt worden. Een bosch moet beschouwd worden, vooreerst als een organiek geheel dat volgens vaste regelen der natuur zich ontwikkelt, en ten tweede met het oog op het [illegible] waarmede men het in stand houdt [illegible] zou bijvoorbeeld dwaasheid zijn om een bosch dat dienen moet om stutten voor [illegible] leveren op dezelfde manier als een te [illegible] len waar men materialen voor scheepsbouw [illegible] aanschaffen. Hierover meer in het rapport [illegible] de Knysna.

Verder wordt de levering en uitdeeling [illegible] boomzaden en de aard van sommige [illegible] planten voor het boschwezen van [illegible] sproken, en hier verheugt het ons te [illegible] men zich te Tokai op olijvenkultuur gaat [illegible] leggen, een tak van welvaart die hier [illegible] zelfs uit een zedelijk oogpunt van groot [illegible] zou zijn: want wie zegt dat er niet een [illegible] lijk onderscheid tusschen een olijfolie [illegible] staartvetetend als tusschen een wijn [illegible] drinkend volk kan zijn? Maar dit laten [illegible] daar, slechts er bijvoegende dat wij voor staartvet als voedingsmiddel de hoogst mogelijke [illegible] ting koesteren.

Veelomvattende berigten omtrent [illegible] kweekerij te Tokai volgen, maar [illegible] voor onze lezers is voornamelijk het werk [illegible] het publiek, dat in 1895 er 204,120 boom[illegible] planten van had bekomen, en dat er een [illegible] tagie (arboretum) is met het bepaalde doel [illegible] uit te vinden hoe men verschillende soorten [illegible] boomen het best in een groote plantagie kan aankweeken. Verder het een en ander over [illegible] werking der plaats, nieuwe boomsoorten [illegible] van verkrijgbare boomen, den financieelen [illegible] stand, enz. Over Uitvlugt, de groote plantagie op de Kaapsche Vlakte, wordt gemeld [illegible] resultaten die men er met het planten [illegible] boomen bekomen heeft duidelijk [illegible] zulke plantagies overal in het zuidwesten behalve op de weinige kalkaardige [illegible] zeer goed vooruitgaan en weinig kosten [illegible] alles zamen net £2 16s. 4d. per acre [illegible] men er dan zooveel boomen krijgt dat [illegible] voor dwarsleggers voor 2d. per kubiek[illegible] uit kan krijgen. De geheele kosten [illegible] dwarslegger met kreosoot bezwangerd [illegible] 2s. 7d. bedragen. Ook met maatregelen tegen zandverstuivingen was men een eind gevorderd, maar met het beplanten, hetzij met [illegible] met een hiervoor geschikt geoordeeld [illegible] soort was men nog in de beginselen.

Zoowel te Tokai als in de plantagie [illegible] velsberg had men flinke brandpaden gemaakt, die niet slechts bij branden maar ook [illegible] schoonhouden van den grond van veel [illegible] waren. Ook aan Duivelsberg had [illegible] aparte kleine plantagie (arboretum) [illegible] den groei der boomen op een plek zoo [illegible] en zoo aan wind blootgesteld proeven te [illegible] Het nut van brandpaden was [illegible] plantagie aan Tafelberg gebleken, waar [illegible] branden snel waren gebluscht (maar [illegible] er zelfs van uit de stad leelijke brand[illegible] De Kaapstad krijgt er van langs omdat [illegible] straten ongeplaveid blijven, schoon [illegible] makkelijk houten plaveisel uit de Knysna kan krijgen, en omdat het boomen planten [illegible] straten niet lukt, en Zeepunt's planten [illegible] er mee gekontrasteerd als zeer goed uitge[illegible] zijnde. In het planten aan de heiling [illegible] Leeuwenstaart zijn, volgens het rapport twee fouten begaan: de grond was niet goed [illegible] bereid en er was niet genoeg boomzaad gezaaid, zoodat de boomen, als niet dicht genoeg [illegible] staande, door de winden leden. De zaak [illegible] dat de Kaapstadsche gemeenteraad geen [illegible] onderrichte beoefenaars van het boschwezen als beambten [illegible] Beter was het, zoo als met de plantagie [illegible] buurt van Papendorp geschiedde, al zulk [illegible] aan het departement van het boschwezen [illegible] dragen.

Van Kluitjeskraal is het rapport gunstig. Niet minder dan vijf-en-dertig soorten [illegible] zaden worden er thans tot gebruik [illegible] ten bedrage van 1½ ton zamen [illegible] men had een goede omheining: in de gemengde afdeelingen was een verbetering gemaakt die maakte dat zij er goed uitzagen; en de groote kosten van het wieden zouden spoedig afnemen [illegible] de boomen hooger opgroeiden. Een bezoek [illegible] soldaten der genie had men zoo gebezigd dat [illegible] te gelijk er nuttig werk door was [illegible] Verder heel wat opgaven en berichten over sommige boomsoorten, waaronder de [illegible] men met karmozijnroode bloemen [illegible] worden als in genoegzaam aantal gepland [illegible] het publiek er van te voorzien. Weinig [illegible] de Worcester plantagie, maar het blijkt dat [illegible] Grootvadersbosch in Swellendam op dezelfde manier als de Knysna bosschen gaat [illegible] deelen.

Belangrijke berichten over Clanwilliam [illegible] de Cederbergen worden gegeven. In laatstgenoemde bergen zijn de beste boomen [illegible] oorspronkelijk dicht opeen in vruchtbare [illegible] leien, veilig tegen brand, stonden, zoo goed als uitgeroeid, maar men hoopt ze te herstellen met hulp van andere boomen die er voorloopig schaduw aan zullen verstrekken. Voor vruchtenkultuur zijn de Cederberg valleien volgens het rapport beter dan eenig ander deel der Kolonie geschikt.

Wat er vermeld wordt over boomen planten in de Karoo toont dat er niet veel aan gedaan is, maar wat Bechuanaland betreft wordt aan de hand gegeven om, nu er nog een betrekkelijk kleine bevolking is, er terstond de vroeger verzuimde maatregelen te nemen tot het reserveeren van boschgronden, want bosschen [illegible] in het land zeer noodig, en boomen wassen er even verwonderlijk mooi als in Transvaal. Hier toonen intusschen sterretjes dat [illegible] belangrijks, ten gerieve van sir Sidney Shippard, het syndikatendom of wie dan ook, uit [illegible] port is weggelaten.

Verder nog iets over vervolgingen door [illegible] beambten, invoer van hout en financieele zaken, en aparte rapporten van de beambten [illegible] zorg Uitvlugt, Tokai en Kluitjeskraal [illegible] vertrouwd.

Het volgende rapport is dat over de Knysna, die een eigen bestuur, even als de westelijke provincie, voor hare bosschen heeft. Het [illegible] er uit dat er veel aanvraag is naar wagen[illegible] naar ijzerhout dat men in plaats van [illegible] gebruikt, en, voor vervoer naar Engeland, naar Kamassi hout, dat men voor houtsne[illegible] pleegt te bezigen. Aan de Knysna was [illegible] hout, meest uit particuliere bosschen [illegible] gedaan. Dwarsleggers waren er [illegible] verd, waarvan 63,696 door de regeering [illegible] noodzakelijkheid om alle kontrakten [illegible] onder toezigt van het departement [illegible] boschwezen te stellen had zich zeer [illegible] voelen.

Uit opgaven omtrent het houtkappen [illegible] het dat er heel wat hiertoe gemerkt hout [illegible] bosschen staan bleef, en toch werden [illegible] meer boomen gevraagd dan men geven [illegible] zaak was dat die boomen die behoorden [illegible] te worden omdat zij begonnen te [illegible] niet in den smaak der boschwerkers [illegible] liet men dezen de keus, dan zou men [illegible] een eind aan kunnen maken dat de boomen [illegible] weg moesten bleven. Wat er gelaan [illegible] den was of de bosschen van wege het [illegible] ment te laten bewerken, of geheele [illegible] verkoopen. Eerstgenoemd stelsel zou [illegible] wegnemen, want men zou de boomen [illegible] ming kunnen doen vellen en wegslepen [illegible] boschwerkers zouden bij dezen in dienst [illegible] en het dan beter hebben dan thans, [illegible] zou niet al de lastige boekhouderij van [illegible] hebben. 't Was echter de vraag of [illegible] duurder zou uitkomen, en het zou alleen [illegible] eerste klas bosschen deugen. Het andere [illegible] dat van verkoop der secties, was reeds [illegible] deele in werking en scheen voor de koopers [illegible] dus ver die welke het hout met [illegible] bewerkten, voordeelig uit te komen, ter[illegible] boschwerkers er zoowat eveneens aan toe [illegible] als zij onder het departementeele stelsel [illegible] zouden.

(Te worden vervolgd.)

DE VROUW van den heer D. Robinson, [illegible] voldenkooper van Hartwick, N.Y. [illegible] maanden lang ziek aan rheumatiek. E[illegible] kende zegt de heer Robinson: "Chamberlain's balsem is het eenige dat haar eenige rust [illegible] de wegneming van pijn kan het niet [illegible] worden." Vele erge gevallen van rheumatiek [illegible] er door genezen. Te koop bij alle apothekers en handelaars. P. J. Peterson & Co., algemeene agenten.—ADVT.